

Straffrättsliga frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet drygt 100 motionsyrkanden om straffrättsliga frågor som väckts under den allmänna motionstiden 2010. De behandlade yrkandena rör bl.a. frågor om brott, straffmätning och påföljder.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Utskottet hänvisar härvid bl.a. till pågående utrednings- och beredningsarbete.

I betänkandet finns 32 reservationer (S, MP, SD, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Utskottets överväganden	11
Brott mot vissa utsatta grupper	11
Ökad rättstrygghet för homosexuella m.fl.	11
Förolämpning	15
Barnäktenskap m.m.	16
Brott mot frihet och frid m.m.	19
Grov fridskränkning	19
Olaga hot	20
Olaga intrång	21
Sexualbrott	23
Tillgreppsbrott	26
Snatteri	26
Rån	28
Skadegörelse	30
Brott mot demokratin m.m.	31
Folkmord och brott mot mänskligheten m.m.	31
Tortyrbrott	34
Övergripping i rättsak	35
Förhindrande av räddningsinsats	36
Övriga brott	37
Trafikbrott	37
Narkotikabrott	42
Smugglingsbrott	43
Skyldighet att bistå den som är nödställd	44
Mobbning	45
Suicidhets	46
Förbud mot att delta i militära operationer utomlands m.m.	47
Ett reformerat straffsystem m.m.	49
Straffmätning m.m.	49
Påföljder	53
Människohandel och prostitution	54
Människohandelsbrottet m.m.	54
Köp av sexuell tjänst m.m.	58
Reservationer	62
1. Hets mot folkgrupp m.m., punkt 1 (S, MP, V)	62
2. Olaga diskriminering bör omfatta könsidentitet, punkt 2 (V)	62
3. Straffskärpning vid kränkning på grund av könsidentitet m.m., punkt 3 (S, MP, V)	63
4. Förolämpning, punkt 4 (MP, V)	64
5. Barnäktenskap m.m., punkt 5 (S, SD, V)	64
6. Kriminalisera skenäktenskap som ingått i vinstsyfte, punkt 6 (SD)	65
7. Olaga intrång, punkt 9 (SD)	65

8. Synnerligen grov våldtäkt m.m., punkt 10 (S)	66
9. Synnerligen grov våldtäkt m.m., punkt 10 (SD)	66
10. Översyn av rättspraxis beträffande våldtäkt mot barn, punkt 11 (V)	67
11. Skadegörelse, punkt 16 (SD)	67
12. Implementera Romstadgan, punkt 17 (S, V)	68
13. Folkmord och brott mot mänskligheten m.m., punkt 18 (V)	68
14. Tortyrbrott, punkt 19 (S, MP, V)	69
15. Övergrepp i rättssak, punkt 20 (SD)	70
16. Förhindrande av räddningsinsats, punkt 21 (SD)	70
17. Eftersupning, punkt 23 (S, SD)	71
18. Skyldighet för rattfylleridömda att delta i konfrontationer med offer för rattfylleribrott, punkt 25 (SD)	71
19. Förverkande av fordon, punkt 26 (S, SD)	72
20. Enhetliga regler på vägarna, punkt 28 (S)	72
21. Påföljd för innehav av kat, punkt 29 (SD)	73
22. Förbud mot att delta i militära operationer utomlands m.m., punkt 34 (SD)	73
23. Livstidsstraff utan möjlighet till benådning, punkt 36 (SD)	74
24. Straffskärpningar för brott mot liv och hälsa, punkt 38 (SD)	74
25. Anknytning till organiserad brottslighet ska beaktas vid straffmätningen, punkt 40 (SD)	75
26. Mängdrabatt, punkt 41 (SD)	75
27. Förlängning av strafftid, punkt 42 (SD)	76
28. Ersätt böter med ungdomstjänst, punkt 43 (SD)	77
29. Gränsöverskridande åtgärder mot människohandel, punkt 46 (S, V)	77
30. Förebyggande av trafficking, punkt 49 (S)	78
31. Skärpt straff för köp av sexuell tjänst, punkt 51 (S, V)	78
32. Skadestånd vid köp av sexuell tjänst, punkt 56 (S, V)	79
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	80
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	80

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Hets mot folkgrupp m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju222 yrkande 1, 2010/11:Ju400 yrkandena 7 och 11, 2010/11:Ju401 yrkande 3 och 2010/11:So493 yrkande 5 i denna del.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Olaga diskriminering bör omfatta könsidentitet

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju401 yrkande 5.

Reservation 2 (V)

3. Straffskärpning vid kränkning på grund av könsidentitet m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju222 yrkande 2, 2010/11:Ju358, 2010/11:Ju400 yrkande 8, 2010/11:Ju401 yrkande 7, 2010/11:Ju412 yrkande 4 och 2010/11:So493 yrkande 5 i denna del.

Reservation 3 (S, MP, V)

4. Förolämpning

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju222 yrkande 3, 2010/11:Ju270 yrkande 3, 2010/11:Ju400 yrkande 9 och 2010/11:Ju401 yrkande 4.

Reservation 4 (MP, V)

5. Barnäktenskap m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju312, 2010/11:Ju384 yrkandena 1 och 2, 2010/11:Ju403 yrkande 12, 2010/11:Ju417 och 2010/11:Ju428.

Reservation 5 (S, SD, V)

6. Kriminalisera skenäktenskap som ingått i vinstsyfte

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju355 yrkande 2.

Reservation 6 (SD)

7. Grov fridskränkning

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju334 yrkande 1.

8. Olaga hot

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju344 yrkande 2.

9. Olaga intrång

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju380.

Reservation 7 (SD)

10. Synnerligen grov våldtäkt m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju238 yrkande 3, 2010/11:Ju248 och 2010/11:Ju293 yrkande 10.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (SD)

11. Översyn av rättspraxis beträffande våldtäkt mot barn

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju409 yrkande 4.

Reservation 10 (V)

12. Grov oaktsam våldtäkt m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju262 och 2010/11:Ju418 yrkande 1.

13. Kontakt med barn i sexuellt syfte

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju276.

14. Snatteri

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju344 yrkande 3.

15. Rån

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju282.

16. Skadegörelse

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju214 yrkande 1, 2010/11:Ju302 och 2010/11:Ju324 yrkande 1.

Reservation 11 (SD)

17. Implementera Romstadgan

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju269 och 2010/11:Ju405 yrkande 1.

Reservation 12 (S, V)

18. Folkmord och brott mot mänskligheten m.m.

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju405 yrkandena 2 och 4–8.

Reservation 13 (V)

19. Tortyrbrott

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju219, 2010/11:Ju405 yrkande 3 och 2010/11:Sf238 yrkande 3.

Reservation 14 (S, MP, V)

20. Övergrepp i rättssak

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju263 yrkande 1.

Reservation 15 (SD)

- 21. Förhindrande av räddningsinsats**
Riksdagen avslår motion 2010/11:Fö214.
Reservation 16 (SD)
- 22. Straffet för rattfylleri m.m.**
Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju371 och 2010/11:T442 yrkande 8.
- 23. Eftersupning**
Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju212, 2010/11:Ju230 och 2010/11:Ju264.
Reservation 17 (S, SD)
- 24. Sänkt promillegräns i alla EU-länder**
Riksdagen avslår motion 2010/11:T442 yrkande 6.
- 25. Skyldighet för rattfylleridömda att delta i konfrontationer med offer för rattfylleribrott**
Riksdagen avslår motion 2010/11:T442 yrkande 9.
Reservation 18 (SD)
- 26. Förverkande av fordon**
Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju315, 2010/11:Ju316 och 2010/11:Ju374.
Reservation 19 (S, SD)
- 27. Direktbetalning av böter**
Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju205.
- 28. Enhetliga regler på vägarna**
Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju325.
Reservation 20 (S)
- 29. Påföljd för innehav av kat**
Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju395.
Reservation 21 (SD)
- 30. Smugglingsbrott**
Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju226.
- 31. Skyldighet att bistå den som är nödställd**
Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju360.
- 32. Mobbning som brottsrubricering**
Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju232.

33. Suicidhets

Riksdagen avslår motion 2010/11:Kr279 yrkande 3.

34. Förbud mot att delta i militära operationer utomlands m.m.

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju258 yrkandena 1 och 2.

Reservation 22 (SD)

35. Översyn av straffskalor

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju344 yrkande 1.

36. Livstidsstraff utan möjlighet till benådning

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju421.

Reservation 23 (SD)

37. Strafftiden för livstidsstraff

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju257.

38. Straffskärpningar för brott mot liv och hälsa

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju422 yrkande 1.

Reservation 24 (SD)

39. Höjda minimistraff i stället för höjda maximistraff

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju236.

40. Anknytning till organiserad brottslighet ska beaktas vid straffmätningen

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju313 yrkande 2.

Reservation 25 (SD)

41. Mängdrabatt

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju240 och 2010/11:Ju424.

Reservation 26 (SD)

42. Förlängning av strafftid

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju217.

Reservation 27 (SD)

43. Ersätt böter med ungdomstjänst

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju216.

Reservation 28 (SD)

44. Skillnaderna i tillämpning vad gäller ungdomstjänst

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju227.

45. Rättvisare böter

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju369.

46. Gränsöverskridande åtgärder mot människohandel

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju294.

Reservation 29 (S, V)

47. Skärpt straff för trafficking

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju323 yrkande 1.

48. Koppleri och människohandel

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju261 yrkande 1 och 2010/11:Ju365 yrkande 6.

49. Förebyggande av trafficking

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju338.

Reservation 30 (S)

50. Operativa insatser mot människohandel

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju365 yrkande 7.

51. Skärpt straff för köp av sexuell tjänst

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju203 yrkande 2, 2010/11:Ju293 yrkande 11 i denna del, 2010/11:Ju323 yrkande 2, 2010/11:Ju365 yrkande 1, 2010/11:Ju386 yrkande 4 och 2010/11:Ju409 yrkande 5.

Reservation 31 (S, V)

52. Jämställ straffet för köp av sexuell tjänst med våldtäkt då det rör sig om en person som fallit offer för människohandel

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju365 yrkande 2.

53. Modernisera sexköpslagen

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju244.

54. Dubbel straffbarhet

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju289 och 2010/11:Ju323 yrkande 3.

55. Avskaffa förbudet mot köp av sexuell tjänst och brottet koppleri

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju249 yrkandena 1 och 2.

56. Skadestånd vid köp av sexuell tjänst

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju293 yrkande 11 i denna del.

Reservation 32 (S, V)

57. Arbetet mot köp av sexuell tjänst inom EU

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju365 yrkande 5.

58. Utnyttjande av barn för sexuell posering m.m.

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju365 yrkandena 3 och 4.

Stockholm den 18 januari 2011

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Ulrika Karlsson i Uppsala (M), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Johan Pehrson (FP), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Maria Ferm (MP), Caroline Szyber (KD), Kent Ekeröth (SD), Lena Olsson (V), Pia Hallström (M) och Emil Källström (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas drygt 100 motionsyrkanden om straffrättsliga frågor som väckts under den allmänna motionstiden 2010.

Utskottets överväganden

Brott mot vissa utsatta grupper

Ökad rättstrygghet för homosexuella m.fl.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om ökad rättstrygghet för homo- och bisexuella samt transpersoner.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V), 2 (V) och 3 (S, MP, V).

Motioner

I motionerna Ju222 (MP) yrkande 1 och Ju400 (MP) yrkande 7 yrkas att bestämmelsen om hets mot folkgrupp ska omfatta även den som hotar eller uttrycker missaktning för en grupp av personer med anspelning på deras könsidentitet eller könsuttryck. I motion Ju401 (V) yrkande 3 anförs att bestämmelsen om hets mot folkgrupp ska omfatta även den som hotar eller uttrycker missaktning för en grupp av personer med anspelning på deras könsidentitet. I motion Ju400 (MP) yrkande 11 begärs en översyn av hetslagstiftningen. I motion So493 (S) yrkande 5 (delvis) begärs att transpersoner ska omfattas av hetslagstiftningen.

I motion Ju401 (V) yrkande 5 begärs att förbudet i 16 kap. 9 § brottsbalken mot olaga diskriminering ska utvidgas till att även omfatta könsidentitet.

I motion Ju401 (V) yrkande 7 begärs en ändring av straffskärpningsregeln i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken så att det ska ses som en försvårande omständighet om syftet med brottet är att kränka en person på grund av dennas könsidentitet. I motionerna Ju222 (MP) yrkande 2, Ju400 (MP) yrkande 8 och So493 (S) yrkande 5 (delvis) begärs en ändring av straffskärpningsregeln i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken så att det ska ses som en försvårande omständighet om syftet med brottet är att kränka en person på grund av dennas könsidentitet och könsuttryck. I motionerna Ju358 (KD) och Ju412 (S) yrkande 4 begärs att straffskärpningsregeln i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken även ska omfatta transpersoner.

Bakgrund

I 16 kap. 8 § brottsbalken stadgas att den som i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning, döms för *hets mot folkgrupp* till fängelse i högst två år eller, om

brottet är ringa, till böter. Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om meddelandet haft ett särskilt hotfullt eller kränkande innehåll och spritts till ett stort antal personer på ett sätt som varit ägnat att väcka betydande uppmärksamhet.

Genom en lagändring, som trädde i kraft den 1 januari 2003, utvidgades bestämmelsen om hets mot folkgrupp till att avse även hets med anspelning på sexuell läggning. I ärendet, som avsåg bl.a. ändringar i tryckfrihetsförordningen, avgav justitieutskottet ett yttrande till konstitutionsutskottet i de delar som avsåg hets mot folkgrupp m.m. Justitieutskottet avgav samtidigt ett betänkande till kammaren om brottet övergrepp i rättssak m.m. (prop. 2001/02:59, yttr. 2001/02:JuU4y, bet. 2001/02:JuU12, rskr. 2001/02:164, rskr. 2002/03:8, SFS 2002:800).

I samband med lagändringen uttalade sig justitieutskottet om huruvida även anspelning på sexuell identitet skulle omfattas av bestämmelsen. Utskottet framhöll att man inte ifrågasatte att enskilda transpersoner ofta drabbas av hot, våld och andra kränkningar och att detta naturligtvis inte var acceptabelt. Enligt utskottet tog bestämmelsen om hets mot folkgrupp dock inte sikte på denna typ av övergrepp mot enskilda. Sådana gärningar är kriminaliserade enligt andra bestämmelser. Utskottet ville understryka att de personer som ingår i beteckningen transpersoner naturligtvis inte är mindre skyddsvärda än andra. Men även om det skulle förekomma hetspropaganda mot transpersoner som grupp saknades det enligt utskottet i varje fall belägg för att detta skulle ha skett på ett sådant sätt att det då skulle kunna motivera någon ytterligare begränsning av yttrandefriheten. Denna grupp borde inte vid denna tidpunkt föras in i bestämmelsen om hets mot folkgrupp. Utskottets ställningstagande innebar att regeringens förslag tillstyrktes.

I 16 kap. 9 § första stycket brottsbalken föreskrivs att en näringsidkare som i sin verksamhet diskriminerar någon på grund av hans eller hennes ras, hudfärg, nationella eller etniska ursprung eller trosbekännelse genom att inte gå honom eller henne till handa på de villkor som näringsidkaren i sin verksamhet tillämpar i förhållande till andra, ska dömas för *olaga diskriminering*. Straffet för brottet är böter eller fängelse i högst ett år.

Enligt paragrafens andra stycke tillämpas den nämnda bestämmelsen också på den som är anställd i näringsverksamhet eller annars handlar på en näringsidkares vägnar samt på den som är anställd i allmän tjänst eller innehar ett allmänt uppdrag. Vidare gäller, enligt paragrafens tredje stycke, att ansvar för olaga diskriminering också drabbar anordnare av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning och medhjälpare till en sådan anordnare, om han eller hon diskriminerar någon på grund av hans eller hennes ras, hudfärg, nationella eller etniska ursprung eller trosbekännelse genom att vägra honom eller henne tillträde till sammankomsten eller tillställningen på de villkor som gäller för andra. Slutligen gäller, enligt paragrafens fjärde stycke, att om någon som avses i paragrafens första till

tredje stycken på sätt som där sägs diskriminerar någon annan på grund av hans eller hennes sexuella läggning, inträder likaledes ansvar för olaga diskriminering.

Diskrimineringskommittén hade bl.a. i uppdrag att överväga om straffbestämmelsen om olaga diskriminering i 16 kap. 9 § brottsbalken borde ersättas med någon annan typ av reglering. Kommittén anförde i sitt slutbetänkande En sammanhållen diskrimineringslagstiftning (SOU 2006:22) bl.a. att den straffrättsliga bestämmelsen om olaga diskriminering i 16 kap. 9 § brottsbalken inte borde upphävas. En avkriminalisering var enligt utredningen olämplig både ur allmänpreventiv synvinkel och på grund av kriminaliseringens symbolfunktion. Enligt utredningen borde frågan om en förstärkning av bestämmelsen om olaga diskriminering utredas vidare i särskild ordning. I det sammanhanget borde det övervägas om straffansvar borde införas även för den som diskriminerar en person på grund av kön, könsidentitet, funktionshinder eller ålder. Utredningen föreslog vidare att kön och könsidentitet skulle införas som diskrimineringsgrund, vilket skulle innebära att diskrimineringslagstiftningen kommer att omfatta gruppen transpersoner. Dessutom föreslogs att termen homosexuell läggning skulle ersättas med termen sexuell läggning bl.a. i 5 kap. 5 § första stycket och 16 kap. 9 § fjärde stycket brottsbalken (s. 26 f.). Riksdagen beslutade i maj 2008 (prop. 2007/08:95, bet. 2007/08:AU7, rskr. 2007/08:219, SFS 2008:569), i enlighet med Diskrimineringskommitténs förslag, att ersätta det tidigare uttryckssättet *homosexuella läggning* i de respektive lagrummen med *sexuella läggning*. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2009. Beträffande övriga föreslagna ändringar av 16 kap. 9 § anför regeringen i proposition 2007/08:95 (s. 90) att den avser att återkomma till frågan om en översyn av bestämmelsen i ett annat sammanhang. I den nya diskrimineringslag som infördes genom lagstiftningsärendet ingår även två nya diskrimineringsgrunder: könsöverskridande identitet eller uttryck respektive ålder.

Av 29 kap. 2 § 7 brottsbalken följer att det vid bedömningen av straffvärdet för ett brott ska ses som en försvårande omständighet om ett motiv för brottet varit att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller annan liknande omständighet. Genom en lagändring den 1 juli 2002 omfattar bestämmelsen uttryckligen kränkning av en person på grund av hans eller hennes sexuella läggning (prop. 2001/02:59, bet. 2001/02:KU23, rskr. 2001/02:234, SFS 2002:332). Även enligt stadgandets tidigare lydelse omfattades en persons sexuella läggning av bestämmelsen genom rekvisitet ”annan liknande omständighet” (prop. 1993/94:101 s. 22). I samband med lagändringen yttrade sig justitieutskottet, i likhet med vad som ovan anförts om utvidgningen av bestämmelsen rörande hets mot folkgrupp, om huruvida även anspelning på sexuell identitet skulle omfattas av bestämmelsen i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken. Utskottet konstaterade att transpersoner, liksom homo-

sexuella, utgör en utsatt grupp i samhället. Det förhållandet att transpersoner som grupp enligt förslaget inte skulle komma att omfattas av regleringen av hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken fick inte innebära att enskilda transpersoner skulle komma att åtnjuta ett sämre skydd mot hot och trakasserier än personer i andra utsatta grupper. Det var därför enligt utskottet positivt att det pågick ett omfattande arbete inom rättsväsendet för att på ett effektivare sätt kunna bemöta brottslighet med homofobiska inslag m.m. Utskottet konstaterade att situationen för transpersoner emellertid inte enbart var en fråga som berörde straffrätten utan sträckte sig över en rad olika områden (yttr. 2001/02:JuU4y s. 3 f.). Konstitutionsutskottet uttalade bl.a. att straffskärpningsbestämmelsen i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken även omfattar kränkningar av individer eller grupper på grund av omständigheter, hänförliga till individen eller gruppen, som liknar de omständigheter som specifikt räknas upp i bestämmelsen. Detta framgår av bestämmelsens mer sammanfattande grund ”annan liknande omständighet”. Bestämmelsen kan därför tillämpas t.ex. om ett motiv för brottet har varit att kränka en person eller en grupp av personer på grund av transvestism eller transsexualism eller någon annan sådan omständighet som kan hänföras till personen eller personerna i gruppen (bet. 2001/02:KU23 s. 46).

När justitieutskottet behandlade motsvarande motionsyrkanden i betänkande 2009/10:JuU7 (s. 14) i januari 2010 uttryckte utskottet förståelse för synpunkterna rörande anspelning på sexuell identitet (könsidentitet) men såg inte någon anledning att föra in en anspelning härpå i bestämmelsen om hets mot folkgrupp. Vidare noterade utskottet i detta sammanhang att regeringen i det lagstiftningsärendet som föregick den nya diskrimineringslagen anfört att den avser att återkomma till frågan om en översyn av bestämmelserna om olaga diskriminering i ett annat sammanhang. Detta arbete borde enligt utskottet inte föregripas, varför aktuella motioner borde avslås. Avslutningsvis anförde utskottet att straffskärpningsbestämmelsen i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken torde vara tillämplig på situationer där en person eller en grupp av personer kränks på grund av t.ex. transsexualism. Aktuella motioner ansågs därför vara tillgodosedda och borde avslås.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har förståelse för synpunkterna rörande anspelning på sexuell identitet (könsidentitet) och könsuttryck men ser i dagsläget inte anledning att föra in anspelningar härpå i bestämmelsen om hets mot folkgrupp. Utskottet anser inte heller att en översyn av hets- eller hatbrottslagstiftningen är nödvändig för närvarande. Motionerna Ju222 yrkande 1, Ju400 yrkandena 7 och 11, Ju401 yrkande 3 och So493 yrkande 5 i denna del bör därför avslås.

Utskottet noterar att regeringen i lagstiftningsärendet om den nya diskrimineringslagen i ett uttalande, som enligt uppgift från Justitiedepartementet alltjämt äger giltighet, anfört att den avser att återkomma till frågan om en översyn av bestämmelserna om olaga diskriminering i ett annat sammanhang. Detta arbete bör inte föregripas, varför även motion Ju401 yrkande 5 bör avslås.

Straffskärpningsbestämmelsen i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken torde, som anförts ovan, vara tillämplig på situationer där en person eller en grupp av personer kränks på grund av t.ex. transvestism eller transsexualism eller någon annan sådan omständighet som kan hänföras till personen eller personerna i gruppen. Motionerna Ju222 yrkande 2, Ju358, Ju400 yrkande 8, Ju401 yrkande 7, Ju412 yrkande 4 och So493 yrkande 5 i denna del får därför anses vara tillgodosedda och bör avslås.

Förolämpning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om brottet förolämpning.

Jämför reservation 4 (MP, V).

Motioner

I motionerna Ju222 (MP) yrkande 3, Ju400 (MP) yrkande 9 och Ju401 (V) yrkande 4, yrkas att brottet förolämpning ska falla under allmänt åtal även när gärningen tar sikte på någons könsidentitet och i de två förstnämnda motionerna också på könsuttryck. I motion Ju270 (FP) yrkande 3 begärs en översyn av tillämpningen av åtalsbestämmelsen i 5 kap. 5 § brottsbalken. I samband därmed bör paragrafen breddas till att omfatta även sexuell läggning samt könsidentitet och könsidentitetsuttryck.

Bakgrund

Alla brott som inte uttryckligen är undantagna faller enligt 20 kap. 3 § rättegångsbalken under allmänt åtal. Att ett brott faller under allmänt åtal innebär att målsäganden inte behöver ange brottet till åtal för att åklagaren ska väcka åtal. I brottsbalken är ärekränkingsbrotten i 5 kap. undantagna från allmänt åtal. Det innebär bl.a. att förolämpning inte får åtalas av någon annan än målsäganden. Detta gäller dock inte undantagslöst. Om brottet riktar sig mot någon som är under 18 år eller om målsäganden anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl anses påkallat från allmän synpunkt, får åklagare enligt 5 kap. 5 § 3 brottsbalken åtala bl.a. för förolämpning mot någon med anspelning på hans eller hennes ras, hudfärg, nationella eller etniska ursprung eller trosbekännelse samt, som stadgas i samma bestämmelse punkt 4, för förolämpning med anspelning på hans

eller hennes sexuella läggning. Det tidigare uttryckssättet *homosexuella läggning* i punkt 4 ersattes genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2009 med *sexuella läggning* (prop. 2007/08:95, bet. 2007/08:AU7, rskr. 2007/08:219, SFS 2008:569). Utskottet har vid ett flertal tidigare tillfällen behandlat motionsyrkanden om en utvidgning av undantagssituationerna i 5 kap. 5 § brottsbalken till att även omfatta könsidentitet eller sexuell läggning, senast i januari 2010 (bet. 2009/10:JuU7 s. 15). Utskottet konstaterade då att sexuell läggning sedan den 1 januari 2009 utgör en av de undantagssituationer som omfattas av 5 kap. 5 § brottsbalken och ansåg inte då att riksdagen borde ta något initiativ för att utvidga antalet undantagssituationer som omfattas av lagrummet. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som konstaterar att sexuell läggning sedan den 1 januari 2009 utgör en av de undantagssituationer som omfattas av 5 kap. 5 § brottsbalken, vidhåller att riksdagen inte i dagsläget bör ta något initiativ för att utvidga antalet undantagssituationer som omfattas av lagrummet. Motionerna Ju222 yrkande 3, Ju270 yrkande 3, Ju400 yrkande 9 och Ju401 yrkande 4 bör avslås.

Barnäktenskap m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om barnäktenskap och tvångsäktenskap. Riksdagen avslår även ett motionsyrkande om kriminalisering av skenäktenskap i vinstsyfte.

Jämför reservationerna 5 (S, SD, V) och 6 (SD).

Motioner

I motionerna Ju312 (S), Ju403 (V) yrkande 12, Ju417 (C) och Ju428 (V) efterfrågas en särskild brottsrubricering som gör det straffbart att arrangera barnäktenskap. I motion Ju384 (M) yrkande 1 begärs en skärpning av lagstiftningen om barn- och tvångsäktenskap. I motionen (yrkande 2) begärs även en översyn av gällande lag för att hjälpa dem som befinner sig i barn- eller tvångsäktenskap.

I motion Ju355 (KD) yrkande 2 begärs att skenäktenskap som ingåtts i vinstsyfte ska kriminaliseras. Motionären anser att den som arrangerat ett äktenskap som ingås för skens skull i vinstsyfte bör kunna straffas för det.

Bakgrund

Utredningen om människohandel m.m., som bl.a. hade i uppdrag att analysera om gällande strafflagstiftning ger ett tillfredsställande skydd mot barn- och tvångsaktenskap, föreslog i sitt betänkande Människohandel och barnaktenskap – ett förstärkt straffrättsligt skydd (SOU 2008:41) att en ny straffbestämmelse om barnaktenskap skulle införas. Förslaget innebar att en vårdnadshavare som tillåter ett barn som är under 16 år att ingå äktenskap som blir gällande i vigsellandet kan dömas för tillåtande av barnaktenskap. En förutsättning är att barnet är svensk medborgare eller har hemvist i Sverige. Utredningen föreslog att brottet skulle kunna bestraffas med fängelse i högst två år. Vad beträffar tvångsaktenskap pekade utredningen på att det redan i dag finns bestämmelser om bl.a. olaga tvång, olaga hot och människohandel som är tillämpliga. Straffskalorna för dessa brott sträcker sig från böter upp till tio års fängelse. Utredningen ansåg att de gällande reglerna var tillräckliga och föreslog ingen ny straffbestämmelse i denna del.

I regeringens proposition 2009/10:152 Förstärkt straffrättsligt skydd mot människohandel behandlades inte utredningens förslag om barn- och tvångsaktenskap. Enligt regeringen (s. 8) behövde dessa frågor belysas ytterligare. Regeringen anförde att den avsåg att låta en utredare analysera både civilrättslig och straffrättslig lagstiftning av relevans för att förebygga och förhindra barn- och tvångsaktenskap. Därefter avsåg regeringen att återkomma med förslag om hur skyddet mot barn- och tvångsaktenskap ytterligare kan förstärkas.

En särskild utredare fick i enlighet med det ovan anförda i maj 2010 (dir. 2010:54) i uppdrag att ytterligare utreda frågan. Av direktiven framgår bl.a. följande.

Den svenska rättsordningen godtar inte tvångsaktenskap och inte heller barnaktenskap. Detta kommer till uttryck på olika sätt genom lagbestämmelser såväl på det civilrättsliga och internationellt privaträttsliga området som på det straffrättsliga området. Ändå förekommer det att unga människor som lever i Sverige tvingas att ingå äktenskap. Det finns också de som ingår äktenskap före 18 års ålder. Många gånger ingås dessa äktenskap i utlandet.

En särskild utredare ska ges i uppdrag att inhämta ytterligare kunskap om tvångsaktenskap och barnaktenskap. Utredaren ska bland annat uppmärksamma vilka det är som drabbas och bakgrunden till att sådana äktenskap förekommer. Även omfattningen av tvångsaktenskap och barnaktenskap ska utredas. Med utgångspunkt i det kunskapsunderlag som inhämtas ska utredaren föreslå åtgärder för att motverka tvångsaktenskap och barnaktenskap.

Utredaren ska göra en samlad översyn av relevant straffrättslig, civilrättslig och internationellt privaträttslig lagstiftning. Utredaren ska lägga fram de förslag till författningsändringar som behövs för att ytterligare stärka skyddet mot tvångsaktenskap och barnaktenskap. Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2012.

Av de ovan nämnda direktiven framgår vidare bl.a. att utredaren ska överväga om det finns anledning att införa en särskild straffbestämmelse som gäller tvångsäktenskap och att det, oavsett utredarens ställningstagande, ska redovisas hur en sådan bestämmelse skulle kunna utformas. Av direktiven framgår dessutom att utredaren ska göra en fördjupad analys av förutsättningarna att införa en straffrättslig reglering som träffar barnäktenskap.

Justitieutskottet behandlade motionsyrkanden om kriminalisering av barn- och tvångsäktenskap senast i januari 2010 (bet. 2009/10:JuU7 s. 17). Utskottet ansåg då att den pågående beredningen av betänkandet SOU 2008:41 inte borde föregripas och avstyrkte därför motionerna.

Skenäktenskap är ett begrepp som används om äktenskap som ingås t.ex. i syfte att en av parterna ska få uppehållstillstånd, men där parterna inte har några planer på att leva tillsammans under äktenskapsliknande former. Regler om meddelande av uppehållstillstånd finns i utlänningslagen (2005:716). I 5 kap. 3 a § första stycket anförs att uppehållstillstånd, om inte annat anges i 17 § andra stycket, får ges till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges.

Utskottet behandlade ett likalydande yrkande som det nu aktuella i betänkande 2009/10:JuU7. Utskottet, som anförde att det inte var berett att ställa sig bakom kravet på en kriminalisering av arrangerande av skenäktenskap i vinstsyfte, avstyrkte motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är angeläget att barn- och tvångsäktenskap inte ingås. Utskottet ser därför positivt på att frågan nu på nytt ska utredas och att en utredare fått i uppdrag att bl.a. inhämta ytterligare kunskap om tvångsäktenskap och barnäktenskap. Utskottet noterar särskilt att utredaren ska göra en fördjupad analys av förutsättningarna för att införa en straffrättslig reglering som träffar barnäktenskap och att i fråga om tvångsäktenskap uppdraget dessutom omfattar att, oavsett utredarens ställningstagande, redovisa hur en särskild straffbestämmelse som gäller tvångsäktenskap skulle kunna utformas. Utredningen och den efterföljande beredningen bör inte föregripas. Motionerna Ju312, Ju384 yrkandena 1 och 2, Ju403 yrkande 12, Ju417 och Ju428 bör därför avslås.

Utskottet har inte ändrat inställning när det gäller yrkandet om en kriminalisering av arrangerande av skenäktenskap i vinstsyfte. Motion Ju355 yrkande 2 bör därför avslås.

Brott mot frihet och frid m.m.

Grov fridskränkning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att brottsbalkens bestämmelser om fridskränkning även ska omfatta handlingar som kränker ett barns rätt till frid.

Motion

I motion Ju334 (S) yrkande 1 begärs att brottsbalkens bestämmelse om fridskränkning ska utökas till att också omfatta handlingar som kränker barns rätt till frid.

Bakgrund

Enligt 4 kap. 4 a § brottsbalken döms den som begår brottsliga gärningar enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot en närstående eller tidigare närstående person om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för grov fridskränkning till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Har gärningar som anges i första stycket begåtts av en man mot en kvinna som han är eller har varit gift med eller som han bor eller har bott tillsammans med under äktenskapsliknande förhållanden, ska i stället dömas för grov kvinnofridskränkning till samma straff.

Utskottet behandlade ett motionsyrkande likalydande med det nu aktuella i januari 2010 i betänkande 2009/10:JuU14 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Utskottet konstaterade där att regeringen hade för avsikt att göra en översyn av bestämmelserna om kvinnofrid. Utskottet ansåg att detta arbete inte borde föregripas, varför motionsyrkandet avstyrktes.

Regeringen gav den 20 maj 2010 (dir. 2010:56) en särskild utredare i uppdrag att utvärdera brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning. Uppdraget omfattar inte barns rätt till frid.

Utskottets ställningstagande

Brottsbalkens bestämmelser om grov fridskränkning avser att skydda den som direkt utsätts för brottsliga gärningar. Däremot omfattas inte t.ex. barn som bevittnar brottsliga gärningar. Utskottet, som anser att detta är en rimlig avvägning, är inte berett att ta något initiativ med anledning av motion Ju334 yrkande 1.

Olaga hot

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om skärpt straff för olaga hot av normalgraden.

Motion

I motion Ju344 (M) yrkande 2 begärs strängare straff för olaga hot. Enligt motionären bör maximistraffet för olaga hot av normalgraden höjas från ett till två års fängelse.

Bakgrund

Enligt 4 kap. 5 § brottsbalken döms den som lyfter vapen mot någon annan eller i övrigt hotar med en brottslig gärning på ett sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom för olaga hot till böter eller fängelse i högst ett år. Om brottet är grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:147, bet. 2009/10:JuU32, rskr. 2009/10:272, SFS 2010:370) har straffen höjts generellt för allvarliga våldsbrott genom att det vid bedömningen av straffvärdet särskilt ska beaktas om gärningen inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv eller hälsa eller trygghet till person. Olaga hot är ett av de brott som kan läggas till grund för den skärpta straffvärdesbedömningen.

I sammanhanget kan konstateras att regeringen i proposition 2010/11:45 Förbättrat skydd mot stalkning föreslår ett nytt brott *olaga förföljelse*. Förslaget syftar till att förstärka det straffrättsliga skyddet mot trakasserier och förföljelse. Olaga hot av normalgraden är ett av de brott som om det förekommit vid upprepade tillfällen mot en och samma person kan utgöra olaga förföljelse. Straffet för det föreslagna brottet föreslås vara fängelse i högst fyra år.

I sammanhanget bör nämnas att regeringen i juli 2008 gav Rikspolisstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket säkerställa en effektiv och uthållig verksamhet för bekämpning av den grova organiserade brottsligheten (Ju2008/5776/PO). Resultatet av arbetet mot den grova organiserade brottsligheten ska redovisas årligen (Ju2008/5776/PO).

Vid behandlingen av ett motsvarande motionsyrkande (bet. 2009/10:JuU7 s. 22) om strängare straff för olaga hot uttryckte utskottet att det såg mycket allvarligt på brottet. Utskottet konstaterade vidare att brottet är vanligt förekommande inom den organiserade brottsligheten, och utskottet

ansåg därför att det arbete som polisen bedriver mot den grova organiserade brottsligheten är angeläget i detta sammanhang. Utskottet noterade vidare att Straffnivåutredningen lämnat förslag som kan komma att få betydelse för straffmätningen vid brottet olaga hot. Utskottet var därför inte berett att föreslå ett tillkännagivande till regeringen om att maximistraffet för olaga hot skulle höjas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser mycket allvarligt på brottet olaga hot. Brottet är vanligt förekommande inom den organiserade brottsligheten, och utskottet anser därför att det arbete som polisen bedriver mot den grova organiserade brottsligheten är angeläget i detta sammanhang. Utskottet noterar vidare att olaga hot är ett av de brott som kan ligga till grund för den skärpta straffvärdesbedömning som sedan den 1 juli 2010 införts för allvarliga våldsbrott. Utskottet är därför inte i dagsläget berett att föreslå ett tillkännagivande till regeringen om att maximistraffet för olaga hot ska höjas. Motion Ju344 yrkande 2 bör därför avslås.

Olaga intrång

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om översyn och ändring av bestämmelserna om olaga intrång.

Jämför reservation 7 (SD).

Motion

I motion Ju380 (M) efterfrågas en översyn och ändring av bestämmelserna om olaga intrång. Motionärerna är kritiska till att handlare inte kan förhindra att snabbare ges tillträde till deras butiker.

Bakgrund

Enligt 4 kap. 6 § andra stycket brottsbalken döms den som intränger eller kvarstannar obehörigen i kontor, fabrik eller annan byggnad eller på fartyg, upplagsplats eller ett annat dylikt ställe för olaga intrång till böter. Är brottet grovt är straffet fängelse i högst två år.

Utskottet behandlade i april 2005 ett motionsyrkande liknande det nu aktuella i samband med behandlingen av propositionen Lag om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang (prop. 2004/05:77, bet. 2004/05:JuU32 s. 10 f.). Utskottet anförde då dels att det delade motionärernas uppfattning att brott och ordningsstörningar är ett stort problem för många näringsidkare, dels att det alljämt hade förståelse för att en butiksinnehavare kan

vilja freda sig mot t.ex. snatterier genom att förbjuda en viss person tillträde till butiken. Motionsyrkandet avstyrktes dock med hänvisning till de skäl som regeringen anfört i propositionen i denna fråga. Skälen för regeringens ställningstagande var sammanfattningsvis att affärslokaler har en stor och ofta avgörande betydelse för den enskildes dagliga livsföring. Han eller hon måste t.ex. kunna handla mat, utträta ärenden på bank och apotek och kanske besöka en optiker. Ett straffsanktionerat förbud att besöka vissa affärslokaler skulle därför kunna drabba den enskilde hårt. Ett straffsanktionerat förbud att besöka affärslokaler skulle dessutom kunna innebära ett större ingrepp i den grundlagsfästa rörelsefriheten och därmed kräva särskilda överväganden.

Justitieministern gav i februari 2007 en utredare i uppdrag att överväga och föreslå lagstiftning om tillträdesförbud till butiker m.m. Enligt uppdraget ska utredaren överväga behovet av en lagstiftning som ger möjlighet att vid straffansvar kunna utestänga personer från butikslokaler och andra liknande platser dit allmänheten har tillträde. Om ett sådant behov föreligger ska förslag till lagstiftning lämnas. Förslagets inriktning ska vara en särskild reglering med förebild i besöksförbudslagen och tillträdesförbudslagen.

Justitieutskottet ansåg vid behandlingen av ett motsvarande yrkande i betänkande 2009/10:JuU7 (s. 23) att utredningen om tillträdesförbud till butiker m.m. och den efterföljande beredningen inte borde föregripas. Motionsyrkandet borde därför avslås.

Utskottets ställningstagande

En utredare har fått i uppdrag att överväga och föreslå lagstiftning om tillträdesförbud till butiker m.m. Utskottet vidhåller att utredningen och den efterföljande beredningen inte bör föregripas. Riksdagen bör därför avslå motion Ju380.

Sexualbrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som efterfrågar att en ny brottsrubricering – synnerligen grov våldtäkt – ska införas. Riksdagen avslår vidare motioner om att en utredning bör se över rättspraxis vid våldtäkt mot barn, att grov oaktsam våldtäkt ska införas som brottsrubricering, att varje sexuell handling som inte bygger på samtycke ska vara straffbar, att straffet för brottet kontakt med barn i sexuellt syfte ska skärpas och att brottsprovokation ska vara tillåten vid utredning av detta brott.

Jämför reservationerna 8 (S), 9 (SD) och 10 (V).

Motioner

I motionerna Ju238 yrkande 3 och Ju293 yrkande 10 (båda S) begärs att en ny brottsrubricering, synnerligen grov våldtäkt, ska införas. En sådan brottsrubricering efterfrågas även i motion Ju248 (M). Motionären efterfrågar här även en höjning av minimistraffet för våldtäkt från två år till tre år.

I motion Ju409 (V) yrkande 4 efterfrågas en utredning som ser över rättspraxis vid våldtäkt mot barn.

I motion Ju262 (S) begärs en utredning om hur begreppet grov oaktsam våldtäkt kan införas i lagstiftningen om sexualbrott.

I motion Ju418 (C) yrkande 1 anförs att varje sexuell handling som inte bygger på samtycke bör vara straffbar.

I motion Ju276 (M) efterfrågas en höjd straffskala till fängelse i högst två år för brottet kontakt med barn i sexuellt syfte. I motionen begärs även att möjligheten för polisen att använda brottsprovokation bör utredas när det gäller misstankar om detta brott.

Bakgrund

Enligt 6 kap. 1 § första stycket brottsbalken döms den som genom misshandel eller annars med våld eller genom hot om brottslig gärning tvingar en person till samlag eller till att företa eller tåla en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförlig med samlag, för våldtäkt till fängelse i lägst två och högst sex år.

Enligt andra stycket i paragrafen gäller detsamma den som med en person genomför ett samlag eller en sexuell handling som enligt första stycket är jämförlig med samlag genom att otillbörligt utnyttja att personen på grund av medvetlöshet, sömn, berusning eller annan drogpåverkan, sjukdom, kroppsskada eller psykisk störning eller annars med hänsyn till omständigheterna befinner sig i ett hjälplöst tillstånd.

Av fjärde stycket i paragrafen framgår att om brottet är att anse som grovt, döms för grov våldtäkt till fängelse i lägst fyra och högst tio år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om våldet eller hotet varit av särskilt allvarlig art eller om fler än en förgripit sig på offret eller på annat sätt deltagit i övergreppet eller om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

Enligt 6 kap. 4 § första stycket brottsbalken döms den som har samlag med ett barn under femton år eller som med ett sådant barn genomför en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförlig med samlag, för våldtäkt mot barn till fängelse i lägst två och högst sex år.

Detsamma gäller den som begår en gärning som avses i första stycket mot ett barn som fyllt femton men inte arton år och som är avkomling till gärningsmannen eller står under fostran av eller har ett liknande förhållande till gärningsmannen, eller för vars vård eller tillsyn gärningsmannen ska svara på grund av en myndighets beslut.

Av 6 kap. 10 a § brottsbalken framgår att den som, i syfte att mot ett barn under femton år begå en gärning för vilken straff föreskrivs i 4, 5, 6, 8 eller 10 §, träffar en överenskommelse med barnet om ett sammanträffande samt därefter vidtar någon åtgärd som är ägnad att främja att ett sådant sammanträffande kommer till stånd, döms för kontakt med barn i sexuell syfte till böter eller fängelse i högst ett år.

2008 års sexualbrottsutredning lämnade i oktober 2010 sitt betänkande Sexualbrottslagstiftningen – utvärdering och reformförslag (SOU 2010:71). Utredningen föreslår bl.a. att ett helt nytt och samtyckesbaserat brott, sexuell övergrepp, införs. Utredningen föreslår också, genom en ändring i 6 kap. 4 § första stycket brottsbalken, en viss utvidgning av tillämpningsområdet för brottet våldtäkt mot barn. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Justitieutskottet behandlade våren 2010 ett motionsyrkande om att brottsrubriceringen synnerligen grov våldtäkt borde införas i brottsbalken i samband med behandlingen av propositionen Skärpta straff för allvarliga våldsbrott m.m. (bet. 2009/10:JuU32, rskr. 2009/10:272). Utskottet anförde då (s. 15) att det instämde i vad motionärerna anför om allvaret i våldtäktsbrottet. Utskottet pekade vidare på att våldtäkt och grov våldtäkt är exempel på brottstyper som utgör allvarliga våldsbrott och att grov våldtäkt därför fick anses vara ett av de brott som föreslogs leda till skärpta straff med de lagförslag som lades fram i propositionen. Utskottet konstaterade vidare att en särskild utredare såg över sexualbrottslagstiftningen och bl.a. fokuserade på våldtäktslagstiftningen. Utredningen och den efterföljande beredningen borde enligt utskottet inte föregripas. Riksdagen borde därför avslå motionsyrkandet.

I proposition 2008/09:149 Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften, som ligger till grund för straffbestämmelsen om kontakt med barn i sexuellt syfte, upp gav regeringen att den har för avsikt att följa upp tillämpningen av den nya straffbestämmelsen. En uppföljning skulle initieras inom två år från ikraftträdandet.

Regeringen gav i december 2007 en särskild utredare i uppdrag att, med särskilt beaktande av rättssäkerhets- och integritetsskyddsaspekterna, förhållandena i andra länder och det internationella brottsbekämpande samarbetet, överväga vissa straffprocessuella och polisrättsliga frågor angående de brottsbekämpande myndigheternas dolda spanings- och utredningsverksamhet. Utredaren ska i det sammanhanget bl.a. överväga i vilken utsträckning de brottsbekämpande myndigheterna bör kunna använda sig av olika slag av provokativa åtgärder för att förmå en gärningsman att röja sig. Uppdraget har, sedan utredaren erhållit förlängd tid för sitt uppdrag (dir. 2007:185, 2008:91, 2009:61 och 2010:24), slutredovisats den 22 december 2010 (Polismetodutredningen).

Enligt 6 kap. 20 § första stycket 1 lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation får den som i samband med tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst har fått del av eller tillgång till uppgift om abonnemang inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han fått del av eller tillgång till.

Enligt 6 kap. 22 § första stycket 2 i samma lag gäller att den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och därvid har fått del av eller tillgång till uppgift om bl.a. abonnemang ska på begäran lämna uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och det enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter.

Polismetodutredningen föreslår i sitt delbetänkande En mer rättssäker inhämtning av elektronisk kommunikation i brottsbekämpningen (SOU 2009:1) att bestämmelsen i 6 kap. 22 § första stycket 2 ändras på så sätt att de brottsbekämpande myndigheterna ska ha rätt att få del av uppgifterna vid misstankar om brott, dvs. att den nuvarande begränsningen till misstankar om brott av en viss svårhetsgrad tas bort. Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen beslutade den 16 december 2010 en lagrådsremiss som bygger på förslagen i betänkandet.

Utskottets ställningstagande

Våldtäkt och grov våldtäkt är brottstyper som utgör allvarliga våldsbrott. Grov våldtäkt är följaktligen ett av de brott som föreslås leda till skärpta straff med den lagstiftning om skärpta straff för allvarliga våldsbrott som infördes den 1 juli 2010. Utskottet är dock inte berett att föreslå riksdagen att en ny rubricering – synnerligen grov våldtäkt – ska införas. Inte heller

är utskottet berett att föreslå riksdagen att minimistraffet för grov våldtäkt ska höjas från två till tre års fängelse. Motionerna Ju238 yrkande 3, Ju248 och Ju293 yrkande 10 bör därför avslås.

I motion Ju409 yrkande 4 efterfrågas en översyn av rättspraxis för brottet våldtäkt mot barn. Sexualbrottsutredningens betänkande berör tillämpningsområdet för brottet våldtäkt mot barn. Beredningen av betänkandet bör inte föregripas. Motionsyrkandet bör därför avslås.

I Sexualbrottsutredningens betänkande föreslås att ett helt nytt och samtyckesbaserat brott, sexuellt övergrepp, införs. Då beredningen av betänkandet inte bör föregripas bör riksdagen inte ta något initiativ med anledning av motionerna Ju262 och Ju418 yrkande 1. Motionerna bör avslås.

I motion Ju276 framförs önskemål om dels en höjd straffskala till fängelse i högst två år för brottet kontakt med barn i sexuellt syfte, dels att möjligheten för polisen att använda brottsprovokation bör utredas när det gäller misstankar om detta brott. Utskottet konstaterar i det sammanhanget följande. Av den proposition som ligger till grund för straffbestämmelsen om kontakt med barn i sexuellt syfte framgår att en uppföljning av straffbestämmelsen ska initieras inom två år från bestämmelsens ikraftträdande. Vidare har Polismetodutredningen i sitt helt nyligen lämnade slutbetänkande, Särskilda spaningsmetoder (SOU 2010:103), övervägt i vilken utsträckning de brottsbekämpande myndigheterna bör kunna använda sig av olika slags provokativa åtgärder för att förmå en gärningsman att röja sig. Dessutom noterar utskottet att regeringen helt nyligen i en lagrådsremiss föreslagit att bestämmelsen i 6 kap. 22 § första stycket 2 lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska ändras på så sätt att de brottsbekämpande myndigheternas rätt att få del av uppgifter vid misstankar om brott inte längre ska begränsas till misstankar om brott av en viss svårhetsgrad. Detta kan underlätta möjligheterna att få del av t.ex. uppgifter om personer som misstänks för brottet kontakt med barn i sexuellt syfte. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet inte att det är nödvändigt med något tillkännagivande till regeringen med anledning av motion Ju276, utan denna bör avslås.

Tillgreppsbrott

Snatteri

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att brottsrubriceringen snatteri ska avskaffas.

Motion

I motion Ju344 (M) yrkande 3 föreslås att snatteri ska benämnas ringa stöld. Motionären anser att benämningen snatteri i alltför hög grad tonar ned allvaret i detta brott. Det är viktigt att barn och ungdomar tidigt lär sig att inte stjäla. Därför bör man inskräpa att stöld av varje slag är ett allvarligt brott, inte förminska brottets allvarlighet.

Bakgrund

”Den som olovligen tager vad annan tillhör med uppsåt att tillägna sig det, dömes, om tillgreppet innebär skada, för stöld till fängelse i högst två år” (8 kap. 1 § brottsbalken). ”Är brott som i 1 § sägs med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter vid brottet att anse som ringa, ska för snatteri dömas till böter eller fängelse i högst sex månader” (8 kap. 2 § brottsbalken).

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:147, bet. 2009/10:JuU32, rskr. 2009/10:272, SFS 2010:370) har i bestämmelsen om straffmätning i 29 kap. 4 § brottsbalken förtydligats att återfall i brott ska beaktas i skärpande riktning vid bestämmande av straff.

Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket redovisade i maj 2010 i rapporten Ökad effektivitet och förbättrad samverkan vid handläggning av mängdbrott med anledning av ett regeringsuppdrag ett antal åtgärder för ökad effektivitet och förbättrad samverkan vid handläggningen av mängdbrott.

Vid behandlingen av ett motsvarande yrkande i betänkande 2009/10:JuU7 (s. 26) pekade utskottet på allvaret i systematiska snatterier och uttryckte förståelse för synpunkterna i motionerna att snatterier många gånger kan vara allvarliga brott. Utskottet noterade också att butiksstölder, som ofta utgör snatterier, är ett s.k. mängdbrott som utgör ett av polisens prioriterade områden. Utskottet konstaterade dessutom att Straffnivåutredningen föreslagit att återfall i brott skulle leda till strängare straff på ett tydligare sätt än vad som då var fallet. Utskottet var dock inte berett att föreslå att brottsrubriceringen snatteri skulle avskaffas. Motionerna borde avslås.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka allvaret i systematiska snatterier och har förståelse för synpunkterna i motionen att snatterier många gånger kan vara allvarliga brott. Utskottet konstaterar att det i bestämmelserna om straffmätning i brottsbalken nyligen förtydligats att återfall i brott ska beaktas i skärpande riktning vid bestämmande av straff. Även Påföljdsutredningen (dir. 2009:60) har att se över betydelsen av tidigare brottslighet vid påföljds-

bestämningen. Utskottet är dock inte i dagsläget berett att föreslå att brottsrubriceringen snatteri ska avskaffas. Motion Ju344 yrkande 3 bör avslås.

Rån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en översyn av lagstiftningen om rån och om hur unga butiksrånare ska kunna stoppas i tid.

Motion

I motion Ju282 (M) begärs en översyn av lagstiftningen om rån och om hur unga butiksrånare ska kunna stoppas i tid. Motionären anför vidare att alla väpnade rån bör bedömas som grova rån.

Bakgrund

Den som stjälar medelst våld å person eller medelst hot som innebär trängande fara eller för den hotade framstår som trängande fara döms enligt 8 kap. 5 § brottsbalken för *rån*. Påföljden är fängelse i lägst ett och högst sex år. Är brottet grovt döms enligt 6 § samma kapitel för grovt rån till fängelse i lägst fyra och högst tio år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om våldet varit livsfarligt eller om gärningsmannen tillfogat svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom eller om han i övrigt har visat synnerlig råhet eller på ett hänsynslöst sätt utnyttjat den rånades skyddslösa eller utsatta ställning.

I proposition 2009/10:147 Skärpta straff för grova våldsbrott m.m. från mars 2010 anförde regeringen följande med anledning av en remissinstans synpunkter i lagstiftningsärendet.

I sammanhanget bör följande anföras med anledning av *Svenska Bankföreningens* synpunkter om att rån med vapenattrapp bör bedömas som grovt brott och att förberedelse till rån bör bestraffas lika strängt som fullbordat rån. Vid bedömning av om ett rån är grovt ska särskilt beaktas om våldet var livsfarligt, om gärningsmannen tillfogat svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom eller om han eller hon annars visat synnerlig råhet eller på ett hänsynslöst sätt utnyttjat den rånades skyddslösa eller utsatta ställning. Det innebär att det inte är uteslutet att ett rån med vapenattrapp, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, är grovt och därmed ska bestraffas enligt en särskilt sträng straffskala. Med regeringens förslag kommer vidare rånbrott att generellt ges högre straffvärden. Samtidigt måste straffvärdet återspegla den fara som gärningen inneburit och förövarens insikt, avsikter eller motiv. Det betyder att straffet för en gärning som objektivt sett inneburit en mindre fara för brottsoffret än en annan gärning inte kan vara lika strängt som straffet för den senare gärningen, även om brottsoffrens

upplevelser av situationerna kan vara jämförbara. Att inte göra en sådan åtskillnad skulle riskera medföra att brottslingarna oftare väljer att beväpnas sig med mycket farliga vapen med de risker det innebär, eftersom straffet ändå skulle bli detsamma. På motsvarande vis måste ett fullbordat brott generellt sett medföra ett strängare straff än ett förberedelsebrott, eftersom det senare inte är lika farligt just därför att det inte har hunnit fullbordas.

Av budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 4 s. 16) framgår att regeringen anser att få uppgifter är mer angelägna än att förebygga brott och minimera återfall bland unga lagöverträdare. Regeringen anför att man med tidiga och tydliga åtgärder mot ungdomsbrottsligheten i dag kan motverka morgondagens problem. Ju tidigare samhället reagerar när unga är på väg i en negativ riktning, desto större är möjligheterna att bryta denna utveckling. Dessa möjligheter måste samhället ta till vara. Regeringen anför vidare att när unga begår brott är det ofta en del av en större bild med exempelvis problem i skolan och missbruk av alkohol eller narkotika. Ett bra samarbete mellan föräldrar, polisen, skolan, socialtjänsten och andra aktörer på det lokala planet är en förutsättning för ett välfungerande förebyggande arbete.

Utredningen mot kriminella grupperingar lämnade sitt betänkande Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp (SOU 2010:15) i mars 2010. Utredningen har haft i uppdrag att lämna konkreta förslag på åtgärder som dels kan förhindra rekrytering till kriminella grupperingar, dels kan underlätta avhopp från sådana grupperingar. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen tagit ställning till och avstyrkt liknande motionsyrkanden om en översyn av lagstiftningen om rån, senast i januari 2010 (bet. 2009/10:JuU7 s. 27 f.). Utskottet anförde då att det inte ändrat uppfattning och redogjorde för utskottets ställningstaganden från våren 2007 (bet. 2006/07:JuU9 s. 30). I detta betänkande vidhöll utskottet tidigare gjorda uttalanden som i huvudsak går ut på att straffskalan för rån och grovt rån återspeglar väl hur allvarligt lagstiftaren ser på denna typ av brottslighet och att brott som förövas med vapen eller vapenattrapper ofta bedöms som grova av domstolarna. När det gäller rekvisiten för grovt rån anförde utskottet att det hade konstaterat att dessa ger utrymme för att beakta sådana omständigheter som gärningens farlighet och hänsynslöshet samt de effekter i form av skada, psykiska besvär och annat obehag som gärningen medför för den enskilde. Utskottet hade vidare inte kunnat se att det härutöver behövdes en reglering som tar sikte på vilken typ av redskap som kommit till användning vid gärningens genomförande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin uppfattning i fråga om rekvisiten för grovt rån och behovet av ytterligare reglering i frågan. När det gäller frågan om en översyn av hur unga rånare ska kunna stoppas i tid noterar utskottet dels att förebyggande av brott bland unga är en prioriterad fråga för regeringen,

dels att ett arbete pågår inom Regeringskansliet med anledning av Utredningen mot kriminella grupperingars betänkande Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp. Något initiativ från riksdagen är inte heller nödvändigt i denna del. Motion Ju282 bör avslås.

Skadegörelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsyrkanden om en översyn av de rättsliga påföljderna vid s.k. djurrättsattentat.

Jämför reservation 11 (SD).

Motioner

I motionerna Ju214 yrkande 1, Ju302 och Ju324 yrkande 1 (alla M) pekar motionärerna på behovet av en översyn av de rättsliga påföljderna vid s.k. djurrättsattentat.

Bakgrund

Riksdagen beslutade hösten 2003 om flera skärpningar av den straffrättsliga lagstiftningen såvitt gäller skadegörelsebrott (prop. 2002/03:138, bet. 2003/04:JuU3, rskr. 2003/04:15). Skärpningarna trädde i kraft den 1 januari 2004. Den som förstör eller skadar fast eller lös egendom till men för annans rätt därtill döms enligt 12 kap. 1 § brottbalken för skadegörelse till böter eller fängelse i högst ett år. Är brottet, med hänsyn till skadans obetydlighet och övriga omständigheter vid brottet, att anse som ringa döms enligt 12 kap. 2 § samma balk i stället för åverkan till böter. Även den som i skog och mark tar t.ex. sten, grus eller annat sådant som ej är berett till bruk kan dömas för åverkan. Är brottet att anse som grovt döms enligt 12 kap. 3 § samma balk för grov skadegörelse till fängelse i högst fyra år. Vid bedömning av om brottet ska vara att anse som grovt ska särskilt beaktas, om av gärningen kommit synnerlig fara för någons liv eller hälsa eller om skadan drabbat sak av stor kulturell eller ekonomisk betydelse eller om skadan i övrigt är synnerligen kännbar. Även försök till skadegörelse och grov skadegörelse är straffbart liksom förberedelse till eller underlåtenhet att avslöja grov skadegörelse.

Utskottet behandlade motionsyrkanden liknande de nu aktuella våren 2006 (bet. 2005/06:JuU22 s. 46 f.). Utskottet uttryckte då förståelse för motionsönskemålen om ett bättre skydd för uppfödare som utsätts för brott av djurrättsaktivister och anförde bl.a. följande. ”Uppfödning av pälsdjur för handel med pälsar och liknande näringsverksamhet är tillåten i Sverige. Den som driver sådan rörelse har rätt att göra det utan att bli utsatt för brott. Riksdagen har emellertid nyligen beslutat om skärpningar i det straff-

rättsliga regelverket i syfte att förebygga och bekämpa skadegörelse, bl.a. en skärpning av straffskalan för sådana brott.” Mot bl.a. den bakgrunden var utskottet inte berett att förorda ytterligare åtgärder, och utskottet avstyrkte motionerna.

Vid utskottets senaste behandling av motionsyrkanden liknande de nu aktuella, våren 2010 (bet. 2009/10:JuU7 s. 31), uttryckte utskottet att det hade förståelse för motionsönskemålen men att det alltså var av uppfattningen att det inte finns skäl att frångå tidigare uttalanden om en översyn av straffskalor för brott av s.k. djurrättsaktivister. Utskottet avstyrkte motionerna.

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:147, bet. 2009/10:JuU32, rskr. 2009/10:272, SFS 2010:370) ska försvårande och förmildrande omständigheter ges ett ökat genomslag vid straffvärdesbedömningen av brott i allmänhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har förståelse för motionsönskemålen om bättre skydd för uppfödare som utsätts för brott av s.k. djurrättsaktivister. Utskottet är dock alltså av uppfattningen att det inte finns skäl för en översyn av straffskalorna för brott av s.k. djurrättsaktivister. Något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionerna Ju214 yrkande 1, Ju302 och Ju324 yrkande 1 bör inte tas. Riksdagen bör avslå yrkandena.

Brott mot demokratin m.m.

Folkmord och brott mot mänskligheten m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. särskilda straffbestämmelser om folkmord och brott mot mänskligheten.

Jämför reservationerna 12 (S, V) och 13 (V).

Motioner

I motion Ju405 (V) yrkande 1 begärs att regeringen, i enlighet med vad som föreslås av Internationella straffrättsutredningen, återkommer med förslag till riksdagen om bl.a. nya straffbestämmelser om folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser.

I motion Ju269 (S) begärs att Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen ska implementeras i svensk lagstiftning.

I motion Ju405 (V) yrkande 2 anförs att regeringen bör återkomma med en korrekt implementering av 1948 års folkmordskonvention. Motionärerna pekar på att definitionen av folkmord i den svenska lagen inte står helt i

överensstämmelse med definitionen i artikel 2 i 1948 års folkmordskonvention. I yrkande 4 efterfrågas en kriminalisering av utomrättslig avrättning. Motionärerna pekar på att utomrättslig avrättning inte är något brott enligt svensk lag utan att det kan åtalas för som mord eller, under väpnad konflikt, som folkrättsbrott. I yrkande 5 begärs dels en kriminalisering av påtvingat försvinnande, dels att FN-konventionen om påtvingat försvinnande ska ratificeras. I yrkande 6 efterfrågas en straffrättslig reglering av förmans ansvar i enlighet med Romstadgans krav. Enligt motionärerna bör, i enlighet med vad Romstadgan kräver, även underlåtenhet att hänskjuta brott till berörda myndigheter för undersökning och lagföring kriminaliseras. I yrkande 7 begärs att ansvarsfriheten på grund av förmans befallning ska upphävas. I yrkande 8 slutligen begärs att den politiska prövningen i vissa fall av beslut om inledning av förundersökning eller väckande av åtal ska avskaffas.

Bakgrund

Den 17 juli 1998 antogs Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen. Sedan 60 stater – däribland Sverige – hade ratificerat stadgan trädde den i kraft den 1 juli 2002. Genom stadgan inrättades Internationella brottmålsdomstolen som en permanent institution för lagföring av enskilda för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Romstadgan bygger på den s.k. komplementaritetsprincipen enligt vilken det i första hand ankommer på de enskilda staterna att ansvara för lagföringen av brott mot stadgans straffbestämmelser.

Folkmordskonventionen antogs av FN:s generalförsamling den 9 december 1948 för att för all framtid förhindra och bestraffa folkmord. Konventionen är bindande för alla stater och definierar folkmord som handlingar som är förövade i "avsikt att helt eller delvis förinta en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös grupp som sådan".

Konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden antogs av FN:s generalförsamling i december 2006. Sverige fattade beslut om undertecknande i februari 2007.

Av 2 kap. 5 § andra stycket brottsbalken följer att åtal för brott, som förövats utom riket, i normalfallet endast får väckas om förordnande om det meddelas av regeringen eller av den som regeringen har bemyndigat att göra det.

Enligt 24 kap. 8 § brottsbalken ska en gärning som någon begår på order av den under vars lydning han står inte medföra ansvar för honom, om han med hänsyn till lydadsförhållandets art, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt har att lyda orden.

I oktober 2000 tillsattes Internationella straffrättsutredningen som bl.a. fick i uppdrag att se över den svenska straffrättsliga lagstiftningen när det gäller sådana s.k. internationella brott som enligt folkrätten ska föranleda

individuellt straffrättsligt ansvar. Vid översynen skulle särskilt beaktas innehållet i Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen och den för straffrätten relevanta utvecklingen inom folkrätten i övrigt.

Utredningen skriver i sitt betänkande Internationella brott och svensk jurisdiktion (SOU 2002:98) att övervägande skäl talar för att införa en särskild strafflag för internationella brott. I den delen föreslår utredningen att svensk domstol ska ha rätt att döma för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser med stöd av universalitetsprincipen, dvs. oberoende av var eller av vem som sådana brott begåtts. Lagen ska innehålla straffrättslig reglering för bl.a. folkmord och utgångspunkten är att Romstadgan ska ligga till grund för utformningen av regleringen. Utredningens förslag till utformning av krigsförbrytelser omfattar att verkställa eller döma ut ett straff mot en skyddad person utan att han eller hon först fått en rättvis rättegång inför en opartisk domstol. Ett övergripande krav för straffrättsligt ansvar för krigsförbrytelser är emellertid att gärningen har ett samband med en väpnad konflikt. Straffansvaret ska enligt utredningen inte endast omfatta sådana gärningar som lett till döden. Dessutom föreslår utredningen att påtvingat försvinnande ska införas som ett brott mot mänskligheten. Vidare föreslås i fråga om förmans ansvar att detta ska avse underlåtenhet att anmäla brott. Utredningen anser det obehövt att införa en särskild regel om ansvarsfrihet för gärningar som har begåtts på förmans befallning. Åtalsförordnande, avslutningsvis, föreslår man ska meddelas av riksåklagaren. Betänkandet, som har remissbehandlats, bereds när det gäller förslag till lag om internationella brott inom Regeringskansliet. En proposition är planerad till 2012.

Från Utrikesdepartementet har inhämtats att en översyn av svensk lagstiftning behöver göras inför frågan om en svensk ratifikation av konventionen om påtvingat försvinnande. Det är oklart när denna översyn kommer att påbörjas.

Vid behandlingen av motsvarande motionsyrkanden i januari 2010 (se bet. 2009/10:JuU7 s. 38) konstaterade utskottet att de flesta av synpunkterna berördes i Internationella straffrättskommitténs betänkande. Utskottet beklagade att betänkandet ännu inte lett till några förslag men hade inhämtat att detta nu bereddtes aktivt. Utskottet som inte ansåg att beredningen av betänkandet borde föregripas avstyrkte motionerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser det angeläget att det i svensk rätt införs straffbestämmelser om folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Utskottet ser därför positivt på att en proposition med anledning av betänkandet nu är planerad till 2012. De flesta av de synpunkter som framförts i nu aktuella motionsyrkanden berörs i Internationella straffrättskommitténs betänkande. Beredningen av betänkandet bör inte föregripas. Motionerna Ju269 och Ju405 yrkandena 1, 2 och 4–8 bör avslås.

Tortyrbrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsyrkanden om att ett tortyrbrott ska införas.

Jämför reservation 14 (S, MP, V).

Motioner

I motionerna Ju219 (S), Ju405 (V) yrkande 3 och Sf238 (MP) yrkande 3 begärs att ett tortyrbrott ska införas.

Bakgrund

Sverige har ratificerat en av Förenta nationernas generalförsamling den 10 december 1984 antagen konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, den s.k. tortyrkonventionen (prop. 1985/86:17, bet. 1985/86:UU11, rskr. 1985/86:38). För en beskrivning av det lagstiftningsarbete som föregick ratificerandet av konventionen, konventionens innehåll och utskottets tidigare behandling av motionsönskemål liknande de nu aktuella hänvisas till betänkandet Straffrättsliga frågor (2006/07:JuU9 s. 37 f.). I betänkandet anförde utskottet vid behandlingen av motionsyrkandena att det delade motionärernas uppfattning att det är viktigt att säkerställa att svensk lag täcker de brottsliga handlingar som omfattas av tortyrkonventionen och att det beklagade att Internationella straffrättsutredningens betänkande (SOU 2002:98) ännu inte lett till några förslag. Utskottet ansåg emellertid att beredningen av betänkandet inte borde föregripas och avstyrkte motionerna. Samma ståndpunkt intog justitieutskottet i betänkande 2009/10:JuU7 (s. 35).

Svensk lagstiftning innehåller inte något särskilt straffstadgande för tortyrbrott, vilket inte heller är ett krav enligt tortyrkonventionen. Tortyrhandlingar är emellertid straffbara enligt bestämmelser i brottsbalken, främst de i 3 och 4 kap. (dvs. brott mot liv och hälsa och mot frihet och frid). En tortyrhandling torde i regel kunna bedömas som misshandel och då i första hand som synnerligen grov misshandel. För detta brott är det lägsta straff som kan dömas ut fängelse fyra år, vilket innebär att svensk domstol enligt bestämmelser i 2 kap. 3 § brottsbalken alltid kan döma över detta brott.

I november 2002 överlämnade Internationella straffrättsutredningen sitt betänkande Internationella brott och svensk jurisdiktion (SOU 2002:98) till regeringen. I utredningen berörs frågan om införandet av ett särskilt tortyrbrott. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet när det gäller förslag till lag om internationella brott. En proposition är planerad till 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser alltså att det är viktigt att säkerställa att svensk lag täcker de brottsliga handlingar som omfattas av tortyrkonventionen. Utskottet ser därför positivt på att en proposition med anledning av betänkandet, när det gäller bl.a. frågan om ett särskilt tortyrbrott ska införas i svensk lag, nu är planerad till 2012. Utskottet noterar dock i sammanhanget att svensk domstol i många fall, sedan möjligheten att nu döma för synnerligen grov misshandel, vilket brott har ett minimistraff på fyra års fängelse, införts, torde ha möjlighet att döma över tortyrhandlingar oavsett var de har begåtts. Beredningen av betänkandet bör dock inte föregripas. Riksdagen bör därför avslå motionerna Ju219, Ju405 yrkande 3 och Sf238 yrkande 3.

Övergripp i rättssak

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande som efterfrågar en översyn av straffet för övergrepp i rättssak.

Jämför reservation 15 (SD).

Motion

I motion Ju263 (S) yrkande 1 begärs en översyn av straffet för övergrepp i rättssak. Enligt motionären kan straffet behöva skärpas för komma till rätta med problemet med vittnen som hotas.

Bakgrund

Enligt 17 kap. 10 § brottsbalken döms den som med våld eller hot om våld angriper någon för att denne gjort anmälan, fört talan, avlagt vittnesmål eller annars vid förhör avgett utsaga hos en domstol eller annan myndighet eller för att hindra någon från en sådan åtgärd, för övergrepp i rättssak till fängelse i högst fyra år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma ska gälla, om man med någon annan gärning, som medför lidande, skada eller olägenhet, eller med hot om en sådan gärning angriper någon för att denne avlagt vittnesmål eller annars avgett utsaga vid förhör hos en myndighet eller för att hindra honom eller henne från att avge en sådan utsaga. Är brottet grovt döms till fängelse, lägst två och högst åtta år.

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:147, bet. 2009/10:JuU32, rskr. 2009/10:272, SFS 2010:370) har straffen höjts generellt för allvarliga våldsbrott genom att det vid bedömningen av straffvärdet särskilt ska beaktas om gärningen inneburit ett allvarligt

angrepp på någons liv eller hälsa eller trygghet till person. Övergrepp i rättsak anges i propositionen som exempel på ett av de brott som kan läggas till grund för den skärpta straffvärdesbedömningen.

I sammanhanget bör nämnas att regeringen i juli 2008 gav Rikspolisstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket säkerställa en effektiv och uthållig verksamhet för bekämpning av den grova organiserade brottsligheten (Ju2008/5776/PO). Resultatet av arbetet mot den grova organiserade brottsligheten ska redovisas årligen (Ju2008/5776/PO).

Utskottets ställningstagande

Att vittnen och andra berörda i rättsprocesser inte angrips är fundamentalt i ett demokratiskt samhälle. Utskottet noterar därför med tillfredsställelse att brottet övergrepp i rättsak är ett av de brott för vilket straffet sedan den 1 juli 2010 generellt sett har höjts. Något tillkännagivande till regeringen med anledning av vad som anförs i motion Ju263 är inte nödvändigt. Motionen bör avslås.

Förhinderande av räddningsinsats

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion som efterfrågar en ny lag om förhinderande av räddningsinsats.

Jämför reservation 16 (SD).

Motion

I motion Fö214 (M) efterfrågas en ny lag om förhinderande av räddningsinsats i syfte att stävja våldet mot poliser, brandmän och ambulanspersonal.

Bakgrund

Den som med våld eller hot om våld förgriper sig mot någon i hans myndighetsutövning eller för att tvinga honom till eller hindra honom från åtgärd däri eller hämnas för sådan åtgärd döms enligt 17 kap. 1 § brottsbalken för *våld eller hot mot tjänsteman* till fängelse i högst fyra år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma ska gälla om någon med våld eller hot om våld förgriper sig mot den som tidigare har utövat myndighet för vad denne då gjort eller underlåtit att göra.

Utskottets ställningstagande

Att räddningspersonal hindras i sin verksamhet och utsätts för våld och hot är utomordentligt allvarligt. Utskottet har således förståelse för de synpunkter som framförs i motion Fö214. Redan i dag kan dock t.ex. bestämmelserna om våld eller hot mot tjänsteman och skadegörelse vara tillämpliga i detta sammanhang. Utskottet anser inte att ytterligare lagstiftning är nödvändig utan att det är viktigt att hela samhället reagerar och att man i samverkan försöker lösa de uppkomna problemen. Motionen bör avslås.

Övriga brott

Trafikbrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. översyn av straffskalan för rattfylleri, eftersupning, utökade möjligheter att beslagta fordon och möjlighet till direktbetalning av böter.

Jämför reservationerna 17 (S, SD), 18 (SD), 19 (S, SD) och 20 (S).

Motioner

I motion T442 (KD) yrkande 8 efterfrågas en översyn av straffskalan vid rattfylleribrott. I motion Ju371 (M) framförs att det behövs effektivare medel för att stoppa rattfylleri och återfall i rattfylleri. Motionären pekar på att strängare straff måste kombineras med andra åtgärder, t.ex. alkoholås.

I motionerna Ju212 (KD), Ju230 (KD) och Ju264 (S) efterfrågas förbud mot eftersupning och att dricka alkohol under sex timmar efter det att man framfört fordonet i samband med en trafikolycka.

I motion T442 (KD) yrkande 6 anförs att regeringen bör verka för en sänkt promillegräns till 0,2 i alla EU-länder.

I motion T442 (KD) yrkande 9 anförs att rattfylleridömda bör åläggas att delta i konfrontationer med offer för rattfylleribrott.

I motion Ju374 (S) efterfrågas utökade möjligheter att beslagta fordon från berusade förare. I motionerna Ju315 (M) och Ju316 (M) efterfrågar motionärerna utökade möjligheter att beslagta fordon som använts vid brott, t.ex. olovlig körning.

I motion Ju205 (FP) efterlyses en möjlighet att på plats kräva direkt betalning vid lagöverträdelser av yrkeschaufförer.

I motion Ju325 (S) pekas på behovet av att lagar och regler följs på vägarna. Enligt motionären tillämpas inte reglerna om t.ex. kör- och vilotider likformigt av polisen över hela landet.

Bakgrund

Enligt 4 § första stycket lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott (trafikbrottslagen) ska den dömas för rattfylleri som kör ett motordrivet fordon eller en spårvagn efter att ha förtärt alkoholhaltiga drycker i så stor mängd att alkoholkoncentrationen under eller efter färden uppgick till minst 0,2 promille i blodet eller 0,10 milligram per liter i utandningsluften. För rattfylleri döms också, enligt paragrafens andra stycke, den som kör ett motordrivet fordon eller en spårvagn efter att ha intagit narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) i så stor mängd att det under eller efter färden finns något narkotiskt ämne kvar i blodet. Detta gäller dock inte om narkotikan intagits i enlighet med läkares eller annan behörig receptutfärdares ordination. Av tredje stycket i samma paragraf framgår att även den som vid framförandet av ett motordrivet fordon eller en spårvagn är så påverkad av alkoholhaltiga drycker att det kan antas att han eller hon inte på betryggande sätt kan framföra fordonet ska dömas för rattfylleri (s.k. kliniskt rattfylleri). Detsamma gäller om föraren är lika påverkad av något annat medel. Straffet för rattfylleri är böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt, ska föraren enligt 4 a § trafikbrottslagen dömas för grovt rattfylleri till fängelse i högst två år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om föraren har haft en alkoholkoncentration som uppgått till minst 1,0 promille i blodet eller 0,50 milligram per liter i utandningsluften, om föraren annars har varit avsevärt påverkad av alkohol eller något annat medel eller om framförandet av fordonet har inneburit en påtaglig fara för trafiksäkerheten.

Utskottet konstaterade i januari 2010 vid behandlingen av motioner motsvarande de nu aktuella (bet. 2009/10:JuU7 s. 49) att ett omfattande arbete pågick som hade bäring på de frågeställningar som var aktuella. Utskottet noterade att Strafnivåutredningen i sitt slutbetänkande föreslog bl.a. att återfall i brott ska leda till strängare straff på ett tydligare sätt än vad som då var fallet. Utskottet anförde vidare att Påföljdsutredningen bl.a. skulle utreda vilken betydelse tidigare brottslighet ska tillmätas vid påföljdsbestämningen. Utskottet anförde dessutom att det arbete som pågick på alkoholområdet för att erbjuda snabb vård var värdefullt för att förhindra rattfylleri. Utskottet ansåg inte att något tillkännagivande till regeringen var nödvändigt. Riksdagen borde avslå motionerna.

Påståenden om s.k. eftersupning, antingen i form av oriktiga uppgifter om att alkoholförtäring har förekommit efter körningen eller genom faktiskt intag av alkohol efter körningen, kan utgöra ett problem vid utredningar av misstänkta rattfylleribrott. Rattfylleriutredningen har i delbetänkandet Rattfylleri och sjöfylleri (SOU 2006:12), för att bedöma om en kriminalisering bör införas, utrett bl.a. i vilken omfattning falska påståenden om eftersupning framförs, om dessa utan svårigheter kan motbevisas och om eftersupning utgör ett beaktansvärt hinder vid lagföring av misstänkta rattfyllerister. Utredningens bedömning är att eftersupning inte bör kriminaliseras.

Justitieutskottet uttalade i januari 2010 (bet. 2009/10:JuU7 s. 49) att frågan om huruvida eftersupning borde kriminaliseras alltjämt bereddes inom Regeringskansliet. Beredningen borde inte föregripas varför motionerna borde avslås. Från Justitiedepartementet har inhämtats att betänkandet i denna del inte längre är föremål för beredning.

Regeringen gav i juni 2009 (dir. 2009:60) en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av påföljdssystemet. Av direktiven framgår bl.a. att utredaren ska utreda vilken betydelse tidigare brottslighet ska tillmätas. En annan del av uppdraget är undersöka behovet av förslag som ger flerfaldig brottslighet större genomslag vid påföljdsbestämningen eller som motverkar sådan brottslighet mer effektivt. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2012.

Frågan om huruvida rattfylleridömda bör åläggas att delta i konfrontationer med offer för rattfylleribrott genom att medverka i en s.k. VIP (Victim Impact Panel) har behandlats av Rattfylleriutredningen i betänkandet Rattfylleri och sjöfylleri (SOU 2006:12). Utredningen ansåg det inte lämpligt att införa VIP som en del av påföljdssystemet eller som ett led i att få tillbaka körkortet efter återkallelse på grund av rattfylleribrott. Regeringen instämde i denna bedömning i sin proposition Ökade möjligheter att ingripa mot rattfylleri och sjöfylleri (prop. 2007/08:53 s. 78–79).

I januari 2010 uttalade justitieutskottet att det inte var berett att ställa sig bakom kravet på att rattfylleridömda ska genomgå konfrontationer med offer för rattfylleribrott (bet. 2009/10:JuU7 s. 49).

Av 7 § trafikbrottslagen följer att ett fordon som har använts vid brott enligt lagen får förklaras förverkat, om det behövs för att förebygga fortsatt sådan brottslighet och förverkande inte är oskäligt. I departementspromemorian Effektivare regler om förverkande av fordon vid trafikbrottslighet (Ds 2004:24) lämnas förslag till utökade möjligheter att förverka fordon. Förslagen har dock inte resulterat i förslag till lagstiftning, och enligt uppgift från Justitiedepartementet avser man nu att se över frågan på nytt. Avsikten är att ett uppdrag ska kunna ges runt årsskiftet.

Justitieutskottet behandlade motionsyrkanden om förverkanden av fordon i januari 2010 (bet. 2009/10:JuU7 s. 50). Utskottet anförde då att det, för att begränsa trafikbrottsligheten, var angeläget att möjligheterna att förverka fordon sågs över. Utskottet välkomnade därför Justitiedepartementets avsikt att företa en ny översyn. Motionerna, som fick anses tillgodosedda, avslogs.

Justitieutskottet behandlade i november 2009 i betänkandet Lag om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen (bet. 2009/10:JuU3, rskr. 2009/10:33) ett antal motionsyrkanden av innebörd att polisen bör ges möjlighet att på plats kräva direkt betalning vid lagöverträdelser av yrkeschaufförer. Utskottet avstyrkte motionerna och anförde att det inte var berett att föreslå någon möjlighet till direktbetalning.

Sedan den 1 februari 1999 har försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse bedrivits, till en början i några län och därefter i hela landet (prop. 1997/98:124, bet. 1997/98:TU11, rskr. 1997/98:259–260).

Frågan behandlades därefter i regeringens proposition Förlängd giltighetstid för försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse (prop. 2008/09:32). Riksdagen biföll då regeringens förslag att lagen (1998:489) om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse ska fortsätta att gälla t.o.m. den 31 december 2010 (bet. 2008/09:TU5, rskr. 2008/09:24). De bilförare som deltagit i verksamheten har endast givits rätt att köra om bilarna utrustats med alkoholås. Försöksverksamheten med alkoholås för rattfylleridömda har dels utvärderats, dels varit föremål för utredning av bl.a. 2008 års alkoholåsutredning (dir. 2007:157). Utredningen har redovisat sina förslag i oktober 2008 i betänkandet Alkoholås för rattfyllerister och körkortsprov i privat regi (SOU 2008:84). Utredningens förslag har resulterat i propositionen Alkoholås efter rattfylleri (prop. 2010/11:26) som nyligen beslutats av riksdagen (bet. 2010/11:TU7, rskr. 2010/11:83). I propositionen föreslås ett permanent system som innebär att körkortsinnehav med alkoholås kan medges som ett alternativ till körkortsåterkallelse vid rattfylleri. Förslaget syftar till att minska risken för återfall i rattfylleri på grund av alkoholintag och därigenom minska antalet dödade och allvarligt skadade i trafiken. Enligt det nya systemet med alkoholås blir det i princip obligatoriskt för den som har dömts för rattfylleri att använda alkoholås för att under det eller de närmaste åren ha rätt att köra motorfordon.

Riksdagen beslutade i maj 2010 (prop. 2009/10:147, bet. 2009/10:JuU32, rskr. 2009/10:272) om en reform om straffmätning som syftar till att höja straffen för allvarliga våldsbrott och för grovt vållande till annans död, att öka spännvidden mellan straffen för brott i allmänhet och att skärpa straffen vid återfall i brott.

Bestämmelser om kör- och vilotider samt färdskrivare vid vägtransporter finns dels i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 av den 15 mars 2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet och om ändring av rådets förordningar (EEG) nr 3821/85 och (EG) nr 2135/98 samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3820/85, dels i rådets förordning (EEG) nr 3821/85 av den 20 december 1985 om färdskrivare vid vägtransporter. Förordning (2004:865) innehåller kompletterande bestämmelser till de ovan nämnda rättsakterna. Förordningen innehåller även bestämmelser om förfarandet för kontroll av kör- och vilotider samt av färdskrivare på väg och i företags lokaler.

Från Näringsdepartementet har inhämtats att regeringen den 3 december 2010 beslutade att föra över uppgiften rörande kontroll av kör- och vilotider i företag från polisen till Transportstyrelsen fr.o.m. den 1 januari 2011. Tillämpningen av regelverket för företag bör därmed bli enhetligt. Polisen ska dock fortsatt kontrollera att förare följer regelverket. För att kontrollen

av tillämpningen av förarens efterlevnad av regelverket ska bli mer enhetlig planeras vidare en arbetsgrupp att tillsättas mellan Transportstyrelsen och Rikspolisstyrelsen.

Från Rikspolisstyrelsen har inhämtats att det är känt att tillämpningen av förordning (2004:865) inte är likformig över landet. Rikspolisstyrelsens metod- och utvecklingsråd, som är ett rådgivande organ till rikspolischefen, har därför tillsatt en arbetsgrupp som ska utreda hur tillämpningen av bestämmelserna kan göras mer enhetlig över landet.

Utskottets ställningstagande

I ett par motioner efterfrågas strängare straff för rattfylleri och återfall i rattfylleri samt medel för att stoppa rattfylleri eller återfall i rattfylleri. Utskottet konstaterar härvid att bestämmelserna om straffmätning i brottsbalken nyligen förtydligats på så sätt att återfall i brott ska beaktas i skärpande riktning vid bestämmande av straff. Vidare har Påföljdsutredningen (dir. 2009:60) att se över betydelsen av tidigare brottslighet vid påföljdsbestämningen. När det gäller att hindra återfall i rattfylleri ser utskottet positivt på att regeringen har lagt fram lagstiftning som gör det närmast obligatoriskt för den som har dömts för rattfylleri att använda alkoholslås under det eller de närmaste åren för att ha rätt att köra motorfordon. Något tillkännagivande till regeringen med anledning av vad som anförs i motionerna Ju371 och T442 yrkande 8 är därför inte nödvändigt. Riksdagen bör avslå motionerna.

Utskottet är inte berett att föreslå att eftersupning ska kriminaliseras. Motionerna Ju212, Ju230 och Ju264 bör därför avslås.

Utskottet vidhåller att det är angeläget att Sverige inom EU verkar för en sänkt promillegräns bland medlemsstaterna. Något initiativ om detta från riksdagens sida är dock inte nödvändigt varför motion T442 yrkande 6 bör avslås.

Utskottet har inte ändrat uppfattning i fråga om kravet på att rattfylleridömda ska genomgå konfrontationer med offer för rattfylleribrott. Riksdagen bör därför avslå motion T442 yrkande 9.

Utskottet vidhåller att det för att begränsa trafikbrottsligheten är angeläget att möjligheterna att förverka fordon ses över. Utskottet välkomnar därför Justitiedepartementets avsikt att inom kort företa en ny översyn av frågan. Motionerna Ju315, Ju316 och Ju374 får härigenom anses tillgodosedda. Motionerna bör avslås.

Utskottet har inte ändrat uppfattning när det gäller frågan om direktbetalning av böter vid trafiköverträdelser. Motion Ju205 bör därför avslås.

Synpunkterna i motion Ju325 på att regler om kör- och vilotider inte tillämpas likformigt av polisen över hela landet torde hänföra sig till tillämpningen av förordning (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m. Utskottet konstaterar att omfattande åtgärder vidtagits från såväl polisens som Transportstyrelsens sida för att tillämpningen av den

aktuella förordningen ska ske så likformigt som möjligt i hela landet. Något tillkännagivande till regeringen med anledning av motionen är därför inte nödvändigt. Motionen bör avslås.

Narkotikabrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om skärpt bedömning av vad som utgör grovt brott när det gäller innehav av kat.

Jämför reservation 21 (SD).

Motion

I motion Ju395 (M) efterfrågas en skärpt bedömning av vad som utgör grovt brott vid innehav av kat.

Bakgrund

Enligt 1 § första stycket 6 narkotikastrafflagen (1968:64) döms den som olovligen innehar, brukar eller tar annan befattning med narkotika, om gärningen sker uppsåtligen, för narkotikabrott till fängelse i högst tre år. Är brott som avses i 1 § första stycket med hänsyn till arten och mängden narkotika samt övriga omständigheter att anse som ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader (2 § narkotikastrafflagen).

Regeringen gav i juni 2009 (dir. 2009:60) en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av påföljdssystemet för vuxna och unga lagöverträdare. I direktiven anfördes bl.a. att straffnivån för vissa brottstyper, däribland allvarligare narkotikabrott, oavsett om sanktionskumulation (dvs. samtidigt bruk av mer än ett straff eller annan negativ reaktion på ett brott) sker, ligger högt jämfört med ingripandenivån vid andra brottstyper. Vidare anfördes att den höga straffnivån bl.a. beror på att straffvärdet i stor utsträckning bestäms i relation till den mängd narkotika som gärningen avser. Utredaren ska analysera behovet av förändringar i syfte att åstadkomma en rimlig reaktion, främst vid sanktionskumulation i de nämnda fallen. Justitieministern har i ett svar på en skriftlig fråga om kat och narkotikabrott framfört att det finns uppenbara fördelar med att behålla den generella utformningen av narkotikabrottet och att inte införa separata straffskalor för olika preparat. Hon anförde vidare att en sådan utformning tillsammans med en vid straffskala ger domstolarna möjlighet att vid en ändrad farlighetsbedömning skärpa sin straffmättingspraxis. Justitieministern anförde dessutom att den påföljdsutredning som regeringen har tillsatt borde nämnas i sammanhanget. Utredningen ska, bl.a. i fråga om vissa allvarligare

brott såsom grovt narkotikabrott, se över frågan om bestämmandet av straffnivåer utifrån ett mängdresonemang (svar på fr. 2009/10:62 den 15 oktober 2009).

Motionsyrkanden om skärpta straff för kat behandlades senast i januari 2010 (bet. 2009/10:JuU7 s. 51 f.). Utskottet anförde då att gränsen för grovt brott numera rekommenderas gå vid 200 kg. Utskottet var dock alltså jämt av uppfattningen att det måste ankomma på rättstillämpningen att utifrån farlighetsbedömningar m.m. avgöra vilka mängder som i praktiken bör utgöra gränsen för de olika brottstyperna.

I sammanhanget kan noteras att i en rapport från Åklagarmyndigheten i mars 2009 (RättsPM 2009:1) presenteras en allsidig genomgång av farlighetskriterierna kring enskilda narkotikapreparat och det lämnas rekommendationer för straffvärdesbedömningen. Syftet uppges vara att ge vägledning för farlighetsbedömningar i narkotikamål, bl.a. då farlighetsbedömningar har betydelse för såväl bedömningen av ett narkotikabrotts rubricering som för straffmätningen. I rapporten rekommenderas gränsen för grovt brott vad gäller kat vara en mängd överstigande 200 kg.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller att det måste ankomma på rättstillämpningen att utifrån farlighetsbedömningar m.m. avgöra vilka mängder som i praktiken bör utgöra gränsen för de olika brottstyperna. Motion Ju395 bör avslås.

Smugglingsbrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om översyn av straffskalorna när det gäller cigarettsmuggling.

Motion

I motion 2009/10:Ju226 (M) anføres att straffskalorna bör ses över när det gäller cigarettsmuggling. Motionären anser att straffen för cigarettsmuggling bör göras mer kännbara för dem som ägnar sig åt grovt illegalt införande.

Bakgrund

Enligt 3 § lagen (2000:1225) om straff för smuggling döms den som, i samband med införsel till landet av en vara som omfattas av ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för införsel, uppsåtligen bryter mot förbudet eller villkoret genom att underlåta att anmäla varan till tullbehandling för smuggling till böter eller fängelse i högst två år. Av 5 § i samma

lag framgår att om ett brott som avses i 3 § är att anse som grovt, döms för grov smuggling till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning, om gärningen med hänsyn till omständigheterna kring införseln, utförseln eller förfogandet varit av särskilt farlig art eller om gärningen annars inneburit en allvarlig kränkning av ett betydande samhällsintresse.

Utskottet behandlade i januari 2010 i betänkande 2009/10:JuU7 ett likalydande motionsyrkande som det nu aktuella. Utskottet anförde då att enligt 29 kap. 2 § 6 brottsbalken ska, när det gäller försvårande omständigheter, vid sidan av vad som gäller för varje särskild brottstyp, särskilt beaktas om brottet utgjort ett led i en brottslig verksamhet som varit särskilt noggrant planlagd eller bedrivits i stor omfattning och i vilken den tilltalade spelat en betydande roll. Med stöd av detta stadgande kan vid straffmätningen beaktas om t.ex. cigarettsmuggling skett i stor omfattning. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att något initiativ från riksdagens sida inte var nödvändigt med anledning av motionen. Motionen borde avslås.

Utskottets ställningstagande

Enligt 29 kap. 2 § 6 brottsbalken ska, när det gäller försvårande omständigheter, vid sidan av vad som gäller för varje särskild brottstyp, särskilt beaktas om brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form eller systematiskt eller om brottet föregåtts av särskild planering. Med stöd av detta stadgande kan vid straffmätningen beaktas om t.ex. cigarettsmuggling skett i organiserad form eller systematiskt. Mot denna bakgrund anser utskottet att något initiativ från riksdagens sida inte är nödvändigt med anledning av motion Ju226. Motionen bör avslås.

Skyldighet att bistå den som är nödställd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion som efterfrågar en lag om skyldighet att bistå den som är nödställd.

Motion

I motion Ju360 (KD) efterfrågas en lag om skyldighet att bistå den som är nödställd.

Bakgrund

Utskottet har behandlat frågan om straffrättsligt ansvar för underlåtenhet att ingripa i vissa situationer vid ett stort antal tillfällen. För en utförlig redogörelse för de regler som finns på olika områden och som stipulerar en skyldighet att vidta åtgärder samt för utskottets ställningstaganden i olika sammanhang hänvisas till utskottets betänkande 2006/07:JuU9 s. 46.

Regeringen gav den 10 september 2009 en särskild utredare (dir. 2009:82) i uppdrag att göra en genomgripande analys av behovet av att ändra lagstiftningen om skyldighet att agera vid farliga situationer eller att bistå nödställda personer. Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar med tillfredsställelse att frågan om huruvida straffrättsligt ansvar ska införas för den som underlåter att bistå den som är i nöd är föremål för utredning av en särskild utredare. Detta utredningsarbete och den därpå följande beredningen bör inte föregripas. Riksdagen bör avslå motion Ju360.

Mobbning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att mobbning ska införas som en brottsrubricering i brottsbalken.

Motion

I motion Ju232 (FP) anförs att mobbning bör införas som en brottsrubricering i brottsbalken.

Bakgrund

Utskottet behandlade ett motionsyrkande med denna innebörd våren 2004 (bet. 2003/04:JuU16 s. 12 f.). Utskottet anförde då att det inte var berett att föreslå att mobbning skulle införas som ett särskilt brott i brottsbalken. Flertalet av de handlingar som kan föras in under begreppet mobbning var enligt utskottet redan straffbelagda såsom t.ex. misshandel, ofredande och förolämpning. Även psykiskt våld faller i viss mån in under dessa straffbestämmelser. Att söka straffbelägga psykiskt våld i större utsträckning än vad som i dag är fallet skulle enligt utskottets mening medföra påtagliga svårigheter i fråga om att avgränsa det straffbara området. Utskottet avstyrkte motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att vuxna reagerar och att åtgärder vidtas när unga mobbar. Utskottet anser dock inte att detta problem bäst löses genom att mobbning införs som ett särskilt brott i brottsbalken. Utskottet vidhåller därför sin uppfattning från tidigare, nämligen att mobbning inte bör införas som ett särskilt brott i brottsbalken. Flertalet av de handlingar som kan föras in under begreppet mobbning är för övrigt redan straffbelagda såsom t.ex. misshandel, ofredande och förolämpning. Även psykiskt våld faller i viss mån in under dessa straffbestämmelser. Motion Ju232 bör avslås.

Suicidhets

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att det bör utredas om det kan betraktas som en brottslig gärning att hetsa någon till självmord.

Motion

I motion Kr279 (FP) yrkande 3 efterfrågas en utredning av huruvida det kan betraktas som en brottslig gärning att via Internet hetsa någon till att begå självmord, sälja medel för självmord eller sprida metoder för självmord.

Bakgrund

Justitieministern har i svar på en skriftlig fråga i november 2008 (fr. 2008/09: 148) anfört att förekomsten av hemsidor som informerar om eller i vissa fall även uppmanar till självmord är upprörande. För sådana personer som redan befinner sig i riskzonen för att begå självmord kan bl.a. sådana hemsidor innebära en ökad risk. Justitieministern anförde vidare att publiceringar på Internet omfattas av grundlagsskyddet i regeringsformen och yttrandefrihetsgrundlagen såsom en del av yttrande- och informationsfriheten. Skyddet innebär att begränsningar i dessa friheter endast får göras med stor försiktighet. Att begränsa tillgången till eller stänga av hemsidor är ett omfattande ingrepp i yttrande- och informationsfriheten, i synnerhet när det blir fråga om censur. Sådana åtgärder är svåra att motivera utifrån det starka skydd för yttrandefriheten som den svenska grundlagen innebär. Några initiativ av det slaget planerades inte.

Utskottets ställningstagande

Det är givetvis förkastligt att hetsa någon till att begå självmord, sälja medel för självmord eller att sprida metoder för självmord. Medhjälp till självmord är dock inte en straffbar gärning och utskottet är inte berett att föreslå att en översyn ska initieras som ser över detta förhållande. Enligt utskottets mening bör inte något tillkännagivande till regeringen göras med anledning av motion Kr279 yrkande 3. Motionsyrkandet bör avslås.

Förbud mot att delta i militära operationer utomlands m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om dels förbud mot deltagande i militära aktioner utomlands i andra fall än när deltagandet sker genom Försvarsmakten eller är sanktionerat av regeringen, dels att lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll och utlänningslagen (2005:716) ska skärpas.

Jämför reservation 22 (SD).

Motion

I motion Ju258 (M) yrkande 1 begärs ett förbud mot deltagande i militära aktioner utomlands i andra fall än när deltagandet sker genom försvarsmakten eller är sanktionerat av regeringen. I motionens yrkande 2 begärs att och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll ska skärpas. Enligt motionären bör uppehållstillstånd kunna återkallas och utvisning kunna ske även när utlänning deltar i verksamhet som utgör fara för *annat* lands säkerhet.

Bakgrund

Utskottet behandlade en motion likalydande med den nu aktuella våren 2002 (se bet. 2001/02:JuU10 s. 29 f., prot. 2001/02:81). Utskottet redogjorde då (beträffande yrkande 1) för bestämmelsen i 19 kap. 12 § brottsbalken som stadgar att om någon utan regeringens tillstånd här i riket värvar folk till främmande krigstjänst eller därmed jämförlig tjänst eller förmår folk att olovligen bege sig ut ur riket för att ta sådan tjänst, ska dömas för olovlig värvning till böter eller fängelse i högst sex månader eller, om riket var i krig, till fängelse i högst två år. Utskottet redogjorde vidare för att det nämnda förbudet inte hindrar enskilda från att på eget initiativ delta i krigförande parts tjänst utomlands och att enligt 2 kap. 8 § regeringsformen gäller att varje medborgare är tillförsäkrad frihet att lämna riket. Utskottet pekade dessutom bl.a. på att denna frihet enligt

2 kap. 12 § endast får begränsas genom lag och att en sådan ändring bara får göras för att tillgodose ett ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle, och inte får göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan åskådning. Utskottet, som inte fann skäl att på det sätt motionären föreslog inskränka den grundlagsskyddade rätten till fri rörlighet som varje medborgare i dag har, avstyrkte motionsyrkandet.

Utskottet anförde vidare (beträffande yrkande 2) att utvisning i viss utsträckning kan ske även när fara föreligger för att en utlänning i främmande stat ska begå eller medverka till brottslig gärning som innefattar våld, hot eller tvång för politiska syften. Utskottet såg inte skäl att ytterligare utvidga denna möjlighet utan avstyrkte motionsyrkandet.

Av 7 kap. 3 § 3 utlänningslagen (2005:716) framgår att uppehållstillstånd får återkallas för en utlänning som rest in i landet om det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlänningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller i något annat nordiskt land.

Enligt 1 § lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll får en utlänning utvisas ur landet om det är särskilt påkallat av hänsyn till rikets säkerhet, eller om det med hänsyn till vad som är känt om utlänningens tidigare verksamhet och övriga omständigheter kan befaras att han eller hon kommer att begå eller medverka till terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller att det saknas anledning att på sätt som föreslås i motion Ju258 yrkande 1 inskränka den grundlagsskyddade rätten till fri rörlighet som varje medborgare har. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Utskottet konstaterar vidare att utvisning i viss utsträckning kan ske även när fara föreligger för att en utlänning i främmande stat ska begå eller medverka till terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott. Utskottet anser inte att det finns skäl att ytterligare utvidga denna möjlighet eller möjligheten att återkalla ett beviljat uppehållstillstånd. Motion Ju258 yrkande 2 bör avslås.

Ett reformerat straffsystem m.m.

Straffmätning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. översyn av samtliga straffskalor, livstidsstraff utan möjlighet till benådning, straffskärpningar för brott mot liv och hälsa, beaktande av anknytning till organiserad brottslighet vid straffmätning samt mängdrabatt vid flerfaldig brottslighet.

Jämför reservationerna 23–27 (samtliga SD).

Motioner

I motion Ju344 (M) yrkande 1 efterfrågas en bred översyn av samtliga straffskalor för att säkerställa att samtliga brott ges en reaktion i proportion till brottets allvar.

I motion Ju421 (SD) anförs att livstidsstraff utan möjlighet till benådning, tidsbestämning eller icke övervakad permission bör införas för de grövsta brotten.

I motion Ju257 (C) anförs att strafftiden i samband med att livstidsstraff tidsbestäms inte bör understiga 27 år.

I motion Ju422 (SD) yrkande 1 efterfrågas kraftiga straffskärpningar för brott mot liv och hälsa t.ex. mord, våldtäkt, väpnat rån, misshandel, narkotikabrott, inbrott, grov stöld och annan jämförlig brottslighet.

I motion Ju236 (S) anförs att lagstiftaren bör höja minimistraffet och inte maximistraffet för brott när en straffskärpning ska genomföras. Enligt motionären förbättras härigenom förutsättningarna för att domstolarna ska följa lagstiftarens intentioner om en strängare syn på vissa brott.

I motion Ju313 (S) yrkande 2 anförs att det vid straffmätning bör beaktas huruvida brott har anknytning till organiserad brottslighet.

I motion Ju240 (M) framförs kritik mot den s.k. mängdrabatten när någon döms för flera brott. Enligt motionären bör vid grova brott varje ytterligare brott ge en avsevärd skärpning av det utdömda straffet.

I motion Ju424 (SD) begärs att den s.k. mängdrabatten vid flerfaldig brottslighet ska avskaffas.

I motion Ju217 (M) efterfrågas en möjlighet till straffskärpning i de fall där rånbyten inte har återfunnits.

Bakgrund

Riksdagen beslutade i maj 2010 (prop. 2009/10:147, bet. 2009/10:JuU32, rskr. 2009/10:272) om en reform om straffmätning som syftade till att höja straffen för allvarliga våldsbrott och för grovt vållande till annans död, att öka spännvidden mellan straffen för brott i allmänhet och att

skärpa straffen vid återfall i brott. Straffen för allvarliga våldsbrott höjdes generellt. En särskild straffskala – fängelse i lägst fyra och högst tio år – infördes för misshandel som är synnerligen grov. Straffminimum för grov utpressning och grovt vållande till annans död höjdes från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Försvårande och förmildrande omständigheter gavs ett ökat genomslag vid straffvärdesbedömningen av brott i allmänhet. Den försvårande omständigheten att brottslighet har bedrivits i organiserad form utvidgades särskilt på så sätt att det ska beaktas som försvårande om brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form eller systematiskt eller om brottet föregåtts av särskild planering. Dessutom förtydligades att återfall i brott ska beaktas i skärpande riktning vid bestämmande av straff.

Enligt 29 kap. 1 § första stycket brottsbalken i dess lydelse efter reformen ska straff, med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning, bestämmas inom ramen för den tillämpliga straffskalan efter brottets eller den samlade brottslighetens straffvärde. Vid bedömningen av straffvärdet ska beaktas den skada, kränkning eller fara som gärningen inneburit, vad den tilltalade insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter eller motiv som han eller hon haft. Det ska särskilt beaktas om gärningen inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv eller hälsa eller trygghet till person.

Enligt 29 kap. 2 § 6 brottsbalken i dess lydelse efter reformen ska, som försvårande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet, vid sidan av vad som gäller för varje särskild brottstyp, särskilt beaktas om brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form eller systematiskt eller om brottet föregåtts av särskild planering.

Enligt 29 kap. 4 § brottsbalken i dess lydelse efter reformen ska rätten vid straffmätningen, utöver brottets straffvärde, i skärpande riktning ta hänsyn till om den tilltalade tidigare gjort sig skyldig till brott, om inte förhållandet beaktas genom påföljdsvalet eller i tillräcklig utsträckning genom förverkande av villkorligt medgiven frihet. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas vilken omfattning den tidigare brottsligheten haft, vilken tid som förflutit mellan brotten samt om den tidigare och den nya brottsligheten är likartade eller brottsligheten i båda fallen är särskilt allvarlig.

När det gäller den s.k. mängdrabatten följer det av 30 kap. 3 § brottsbalken att rätten, om någon döms för flera brott, normalt sett ska döma till gemensam påföljd för brottet. Härvid gäller att böter får användas som gemensamt straff endast om böter kan följa på vart och ett av brotten. Fängelse får däremot användas som gemensamt straff om fängelse kan följa på något av brotten (25 kap. 5 § och 26 kap. 2 § brottsbalken).

Bestämmelser om fängelsestraffets längd när någon döms för flera brott finns i 26 kap. 2 § brottsbalken. Härav följer att fängelse på viss tid inte får överstiga vare sig de högsta straffen för brotten sammanlagda med varandra eller 18 år. Fängelsestraffet får inte heller överstiga det svåraste straffet med mer än 1 år om det svåraste straffet är kortare än fängelse i 4

år. Om det svåraste straffet är fängelse i 4 år men inte uppgår till fängelse i 8 år får det svåraste straffet överskridas med 2 år. Om slutligen det svåraste straffet är fängelse i 8 år eller längre får det svåraste straffet överskridas med 4 år. Det anförda innebär t.ex. att straffet för två eller flera fall av misshandel och/eller stöld maximalt är fängelse i 3 år. Om däremot flera fall av t.ex. grov stöld föreligger till bedömning är det maximala straffet fängelse i 8 år.

Regeringen tillsatte i juni 2009 en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av påföljdssystemet för vuxna och unga lagöverträdare (dir. 2009:60). Av de omfattande direktiven framgår att utredaren bl.a. fått i uppdrag att se över de s.k. billighetsskälerna (29 kap. 5 § brottsbalken) som är av betydelse för straffmätning och påföljdsval. I sammanhanget framförs att i vissa avseenden kan en mer generös utformning synas skälig, medan en större restriktivitet möjligen kan vara påkallad i andra avseenden. Samtidigt måste kraven på proportionalitet och likabehandling kunna tillgodoses i rimlig utsträckning. Utredaren ska analysera och vid behov föreslå ändringar av bestämmelserna vad avser innehåll, betydelse vid straffmätningen och påföljdsvalet samt för meddelande av påföljdseftergift.

Utredaren ska vidare bl.a. analysera frågan om straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet (30 kap. 3 § brottsbalken) och vid behov lämna förslag som ger sådan brottslighet större genomslag vid påföljdsbestämningen eller som motverkar brottsligheten mer effektivt. Utredaren ska vidare bl.a. ta ställning till och föreslå vilka kriterier som ska gälla för tidigare brottslighet och vilken betydelse sådan brottslighet ska tillmätas vid påföljdsvalet och straffmätningen samt i fråga om förverkande av villkorligt medgiven frihet. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2012.

Enligt 12 kap. 9 § regeringsformen får regeringen genom nåd efterge eller mildra brottspåföljd eller annan sådan rättsverkan av brott samt efterge eller mildra annat liknande av myndighet beslutat ingrepp avseende enskilds person eller egendom.

I lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid finns bestämmelser om omvandling av fängelse på livstid till fängelse på viss tid. Av 4 § tredje stycket framgår att fängelsestraffets längd ska bestämmas med utgångspunkt från den tid som den dömda har avtjänat och med beaktande av reglerna om villkorlig frigivning samt den dömdes behov av åtgärder för att underlätta övergången till ett liv i frihet. Fängelsestraffets längd får enligt lagrummet inte understiga det längsta tidsbestämda straff som kan dömas ut.

Enligt 26 kap. 1 § brottsbalken får fängelse på viss tid bestämmas till högst 18 år.

Utskottet behandlade i januari 2010 i betänkande 2009/10:JuU7 (s. 58) ett motionsyrkande likalydande med motion Ju344 (M) yrkande 1. Utskottet konstaterade där att Straffnivåutredningen, vars slutbetänkande då bereddes, hade gjort en omfattande översyn av strafflagstiftningen för att

överväga och föreslå förändringar i syfte att åstadkomma en straffmätning som markerar en skärpt syn på allvarliga våldsbrott samt att överväga förändringar som ger en större spännvidd vid straffmätningen för brott i allmänhet när det har funnits försvårande och förmildrande omständigheter. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att det saknades anledning för riksdagen att vidta någon åtgärd för att initiera ytterligare en översyn av gällande straffskalor. Motionen borde avslås.

Utskottet behandlade i betänkande 2009/10:JuU7 även ett motionsyrkande likalydande med motion Ju236 (S). Utskottet konstaterade (s. 59) att det vid ändringar i strafflagstiftningen i vissa fall sker justeringar av minimistraffet för ett brott medan det i andra fall sker justeringar av maximistraffet. Utskottet fann inte skäl att framhålla det ena av dessa förfaranden framför det andra. Motionerna borde avslås.

I betänkande 2009/10:JuU7 behandlade utskottet även ett motionsyrkande likalydande med motion Ju313 (S) yrkande 2 (s. 59). Utskottet konstaterade att gällande lagstiftning (29 kap. 2 § 6 brottsbalken) ger möjlighet att vid straffmätningen som försvårande omständighet betrakta att brott har skett i organiserade former. Utskottet konstaterade vidare att Straffnivåutredningen i sitt slutbetänkande föreslog en utvidgning av bestämmelsen genom att föreslå att det såsom en försvårande omständighet särskilt ska beaktas om brottet har utgjort ett led i en brottslighet som har utövats systematiskt eller i organiserad form, eller om brottet har föregåtts av särskild planering. Beredningen av betänkandet borde inte föregripas och motionsyrkandet borde avslås.

Utskottet uttalade i samma betänkande (s. 59) att det inte var berett att ställa sig bakom krav i motioner om att strafftiden automatiskt ska förlängas för brottslingar som inte avslöjar var de gömt stöldgods och om att straffskärpning ska medges i de fall där rånbyten inte återfunnits.

Utskottets ställningstagande

Som beskrivits ovan beslutade riksdagen i maj 2010 om en reform om straffmätning som syftar till att höja straffen för allvarliga våldsbrott och för grovt vållande till annans död, att öka spännvidden mellan straffen för brott i allmänhet och att skärpa straffen vid återfall i brott. Med hänsyn till detta anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att vidta någon åtgärd för att initiera ytterligare en översyn av gällande straffskalor. Riksdagen bör avslå motion Ju344 yrkande 1. Utskottet är mot denna bakgrund inte heller berett att ställa sig bakom kravet på kraftiga straffskärpningar för brott mot liv och hälsa i enlighet med vad som anförs i motion Ju422 yrkande 1. Även denna motion bör därför avslås.

Utskottet finner inte skäl att ställa sig bakom förslaget om att införa ett livstidsstraff utan möjlighet till benådning eller oövervakad permission. Motion Ju421 bör avslås.

Utskottet ställer sig inte heller bakom förslaget att den kortaste strafftiden för livstidsstraff som omvandlas till tidsbegränsade straff ska ändras på sätt som föreslås i motion Ju257. Motionen bör avslås.

Utskottet har inte ändrat inställning när det gäller kravet i motion Ju236 om höjda minimistraff i stället för höjda maximistraff vid straffskärpningar. Utskottet konstaterar således dels att det vid ändringar i strafflagstiftningen i vissa fall sker justeringar av minimistraffet för ett brott medan det i andra fall sker justeringar av maximistraffet, dels att det saknas skäl att framhålla det ena av dessa förfaranden framför det andra. Motion Ju236 bör avslås.

Gällande lagstiftning (29 kap. 2 § 6 brottsbalken) ger möjlighet att vid straffmätningen som försvarande omständighet betrakta att brott har skett i organiserade former. Något tillkännagivande med anledning av motion Ju313 yrkande 2 är inte nödvändigt. Motionsyrkandet bör avslås.

Bestämmelserna om straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet (mängdrabatt) i 30 kap. 3 § brottsbalken är föremål för översyn av Påföljdsutredningen. Utredningen och den efterföljande beredningen bör inte föregripas. Motionerna Ju240 och Ju424 bör avslås.

Utskottet är alltså inte berett att ställa sig bakom ett krav på straffskärpning i de fall där rånbyten inte återfunnits. Motion Ju217 bör avslås.

Påföljder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att ersätta bötesstraff för ungdomar med ungdomstjänst, om att utreda skillnader över landet hur påföljden ungdomstjänst tillämpas och om rättvisare böter.

Jämför reservation 28 (SD).

Motioner

I motion Ju216 (M) anförs att böter bör avskaffas och ersättas med ungdomstjänst när det gäller ungdomar under 18 år.

I motion Ju227 (M) begärs att den sittande påföljdsutredningen bör studera skillnaderna över landet hur påföljden ungdomstjänst tillämpas.

I motion Ju369 (S) efterfrågas rättvisare böter. Enligt motionären bör alla böter vara baserade på den dömdes inkomst.

Bakgrund

Regeringen tillsatte i juni 2009 en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av påföljdssystemet för vuxna och unga lagöverträdare (dir. 2009:60). Utredarens uppdrag omfattar bl.a. att se över de särskilda ungdomspåföljderna. Uppdraget omfattar dessutom frågan om förhållandet mellan dagsböter och penningböter.

Enligt 25 kap. 1 § brottsbalken ska böter dömas ut, enligt vad som är föreskrivet för brottet i fråga, i dagsböter, penningböter eller normerade böter. Är viss bötesform inte föreskriven för brottet, döms böter ut i dagsböter eller, om brottet bör föranleda lägre straff än trettio dagsböter, i penningböter.

Utskottets ställningstagande

I motion Ju216 anförs att böter bör avskaffas och ersättas med ungdomstjänst när det gäller ungdomar under 18 år. Utskottet konstaterar att Påföljdsutredningen ser över de särskilda ungdomspåföljderna och att det i direktiven för utredningen, när det gäller ungdomar under 18 år, pekas på det faktum att det förekommer att bötesstraffet förlorar sin effekt på grund av att betalningsskyldigheten fullgörs av någon annan. Utredningen och den efterföljande beredningen bör inte föregripas. Motionen bör därför avslås.

Det är väsentligt att påföljden ungdomstjänst ges ett bra innehåll oavsett var den dömden bor. Utskottet anser dock inte att något initiativ från riksdagens sida bör tas för att Påföljdsutredningen ska ges särskilda direktiv gällande denna frågeställning. Motion Ju227 bör avslås.

Påföljdsutredningen ser över förhållandet mellan penningböter och dagsböter. Även motion Ju369 bör därför avslås.

Människohandel och prostitution

Människohandelsbrottet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. gränsöverskridande åtgärder mot människohandel, skärpt straff för människohandel och om att ersätta koppleribrottet med brottet människohandel.

Jämför reservationerna 29 (S, V) och 30 (S).

Motioner

I motion Ju294 (S) pekas på behovet av gränsöverskridande åtgärder för att bekämpa organiserad brottslighet och människohandel. Motionärerna hänvisar till en resolution som antagits av förra årets parlamentariska Östersjökonferens och som förespråkar gemensamma insatser för att bättre möta problemen med bl.a. människohandel.

I motion Ju323 (S) yrkande 1 begärs att straffet för trafficking ska skärpas. I motion Ju261 (S) yrkande 1 begärs att ett nytt människohandelsbrott ska införas som även innefattar de förfaranden som i dag rubriceras som koppleri. Motionären anför att ett sådant brott skulle ha ett högre straffvärde än dagens koppleri. Eftersom människohandel, till skillnad från koppleri, är ett brott mot person skulle dessutom möjligheterna för brottsoffren att få skadestånd öka. I motion Ju365 (KD) yrkande 6 begärs att kravet på "otillbörliga medel" slopas även för vuxna över 18 år. Motionärerna anför att kravet på otillbörliga medel har medfört att åtal för människohandel i vissa fall har justerats till koppleri eftersom det inte gått att styrka att otillbörliga medel använts.

I motion Ju338 (S) pekar motionären på vikten av att Utrikesdepartementet i samarbete med andra organisationer som arbetar mot trafficking har bra riktlinjer för det förebyggande arbetet samt att ambassaderna bör vara informerade om och ta initiativ inom det förebyggande arbetet mot trafficking.

I motion Ju365 (KD) yrkande 7 framförs ett yrkande om att tull och polis bör ges ökade befogenheter för spaning, ingripande, utredning och straffåtgärder i kampen mot människohandel.

Bakgrund

Enligt 4 kap. 1 a § första stycket brottsbalken döms den som, i annat fall än som avses i 1 §, genom olaga tvång, vilseledande, utnyttjande av någons utsatta belägenhet eller med annat sådant otillbörligt medel rekryterar, transporterar, överför, inhyser eller tar emot en person i syfte att han eller hon ska exploateras för sexuella ändamål, avlägsnande av organ, krigstjänst, tvångsarbete eller annan verksamhet i en situation som innebär nödläge för den utsatte, för människohandel till fängelse i lägst två och högst tio år.

Av paragrafens andra stycke framgår att den som begår en gärning som avses i första stycket mot en person som inte har fyllt arton år döms för människohandel även om inte något sådant otillbörligt medel som anges där har använts.

Enligt paragrafens tredje stycke är påföljden för ett mindre grovt brott som avses i första eller andra stycket fängelse i högst fyra år.

Frågan om ett offer för människohandelsförfarande kan betraktas som målsägande om förfarandet åtalas eller bedöms som koppleri eller grovt koppleri har behandlats av Utredningen om människohandel m.m. (SOU

2008:41 s. 126 f.). Utredningens slutsats är att ett offer för ett människohandelsförfarande normalt sett bör vara att anse som målsägande även om förfarandet åtalas eller bedöms som koppleri eller grovt koppleri enligt 6 kap. 12 § brottsbalken. Frågan om offret har ställning som målsägande måste dock enligt utredningen i sista hand avgöras i varje enskilt fall.

Av regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten framgår att dessa myndigheter fått i uppdrag att förstärka insatserna mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Uppdraget ska slutredovisas senast den 20 februari 2011 (Ju2008/7403/PO). Av Rikspolisstyrelsens delredovisning av den 8 februari 2010 framgår att kompetensutveckling skett hos de grupper inom polisen som arbetar med informationsinhämtning kring brottslig verksamhet. Därutöver har bl.a. förundersökningsledare utbildats och erfarenheter utbytt mellan polis och åklagare för att effektivisera polisens arbete inom området. Av Åklagarmyndighetens delredovisning av den 19 februari 2010 framgår bl.a. att de internationella åklagarkamrarna förstärkts med fyra åklagarartjänster. Kompetensutvecklingen har inriktats på dels en vidareutbildning av personal som arbetar med eller har erfarenhet av människohandel och därmed sammanhängande brottslighet, dels en basutbildning för övrig åklagarpersonal om prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Av regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder framgår vidare att från anslagsposten ska Rikspolisstyrelsen använda 18 miljoner kronor enligt riktlinjer i regeringsbeslut av den 18 september 2008 (Ju2008/7403/PO) och Åklagarmyndigheten 5,4 miljoner kronor enligt riktlinjer i samma beslut.

När det gäller frågan om Tullverkets och polisens arbets- och ansvarsfördelning kan nämnas att Gränskontrollutredningen i november 2004 avlämnade betänkandet Gränskontrollag – effektivare gränskontroll (SOU 2004:110). Utredningen föreslår bl.a. att det i författning tydligt anges att polisen har huvudansvaret för personkontrollen och att Kustbevakningen har ett självständigt ansvar för personkontrollen till sjöss. Vidare föreslår utredningen att Tullverket och Kustbevakningen i övrigt ges ett ökat ansvar för personkontrollen. Rikspolisstyrelsen, såsom den ytterst ansvariga myndigheten, föreslås få behörighet att närmare bestämma om ansvarsfördelning och samverkan i övrigt. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Den 31 maj 2010 ratificerade Sverige Europarådets konvention om bekämpande av människohandel.

Utskottet behandlade i betänkande 2009/10:JuU33 Förstärkt straffrättsligt skydd mot människohandel (s. 19 f.) med anledning av propositionen 2009/10:152 med samma namn ett motionsyrkande likalydande med motion Ju294. Utskottet anförde bl.a. att det vidhöll sin uppfattning att internationell samverkan är en förutsättning för framgång när det gäller kampen mot människohandel och att det europeiska samarbetet är av central betydelse. Sverige har i hög grad bedrivit sitt arbete mot människohan-

del i olika internationella sammanhang. Utskottet anförde också att det såg positivt på Sveriges bidrag till den särskilda aktionsgrupp mot människohandel som bedrivs inom ramen för Östersjösamarbetet. Utskottet avstyrkte den aktuella motionen.

Utskottet behandlade i samma betänkande (s. 9 f.) även motionsyrkanden om att ett nytt människohandelsbrott bör införas som även innefattar de förfaranden som i dag rubriceras som koppleri och om att kravet på ”otillbörliga medel” slopas även för vuxna över 18 år. Utskottet konstaterade att frågan om ett offer för människohandelsförfarande kan betraktas som målsägande om förfarandet åtalas eller bedöms som koppleri eller grovt koppleri hade behandlats utförligt av Utredningen om människohandel m.m. (SOU 2008:41). Utskottet uttalade vidare att det delade regeringens bedömning att kravet på att gärningsmannen ska använda något otillbörligt medel mot offret borde finnas kvar. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena.

Utskottet behandlade i betänkande 2009/10:JuU33 (s. 14 f.) dessutom ett likalydande yrkande som det nu aktuella om att tull och polis bör ges ökade befogenheter. Utskottet hänvisade då till att operativa insatser mot människohandel är mycket resurskrävande och att ett framgångsrikt arbete förutsätter en stor uthållighet från de brottsbekämpande myndigheternas sida. Likaså behövde lagföringen utvecklas och bli mer effektiv. Bekämpningen av människohandel krävde vidare en väl utvecklad samverkan över myndighetsgränser så att myndigheternas samlade kompetens kan tas till vara på bästa sätt. Utskottet anförde vidare att det därför välkomnade att regeringen gett Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen i uppdrag att förstärka insatserna mot bl.a. människohandel för sexuella ändamål samt att myndigheterna tilldelats resurser för att åstadkomma detta. Motionsyrkandet avstyrktes.

Från Integrations- och jämställdhetsdepartementet har inhämtats att Aktionsgruppen mot människohandel inom ramen för Östersjösamarbetet bedriver utbildning av diplomatisk och konsulär personal vid ambassader i regionen om identifiering av utsatta personer. Inbjudna att delta är personal på alla medlemsstaternas ambassader och konsulat samt personal på beskickningar från andra regioner som är berörda. Dessutom inbjuds personal på beskickningar för afrikanska och asiatiska stater som kan utgöra ursprungsländer utanför Östersjöregionen. Syftet med utbildningen är att tillhandahålla teoretisk och praktisk kunskap för att hantera människohandelsfrågor vid beskickningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att arbetet mot människohandel stärks. Utskottet vidhåller sin uppfattning att internationell samverkan är en förutsättning för framgång när det gäller kampen mot människohandel och att det europeiska samarbetet är av central betydelse. Sverige har i hög grad

bedrivit sitt arbete mot människohandel i olika internationella sammanhang. Utskottet ser även positivt på Sveriges bidrag till den särskilda aktionsgrupp mot människohandel som bedrivs inom ramen för Östersjö-samarbetet. Något tillkännagivande om behovet av gränsöverskridande åtgärder är inte nödvändigt. Motion Ju294 bör avslås.

I motion Ju323 yrkande 1 efterfrågas skärpt straff för trafficking (människohandel). Utskottet anser att straffskalan ger utrymme för en adekvat straffmätning såväl i de allvarliga fallen som i de mindre allvarliga fallen av människohandel. Motion Ju323 yrkande 1 bör därför avslås.

Utskottet har inte ändrat uppfattning i frågan om huruvida ett nytt människohandelsbrott bör införas som innefattar de förfaranden som i dag rubriceras som koppleri. Utskottet vidhåller också att kravet på otillbörliga medel i människohandelsparagrafen inte bör slopas när det gäller vuxna över 18 år. Motionerna Ju261 yrkande 1 och Ju365 yrkande 6 bör avslås.

Utskottet noterar att diplomatisk och konsulär personal inom Östersjöregionen fått utbildning i människohandelsfrågor inom ramen för Östersjö-samarbetet. Utskottet anser att detta arbete är värdefullt och att motion Ju338 till viss del får anses tillgodosedd med det anförda. Motionen bör avslås.

Utskottet konstaterade vid behandlingen av motsvarande motionsyrkande som Ju365 yrkande 7 i betänkande 2009/10:JU33 att det pågår ett aktivt arbete för att förstärka de brottsbekämpande myndigheternas insatser mot människohandel. Detta konstaterande har alltjämt fog för sig och utskottet har inte heller i övrigt ändrat inställning till de önskemål som framförs i motionen om ökade befogenheter för tull och polis. Motion Ju365 yrkande 7 bör därför avslås.

Köp av sexuell tjänst m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. skärpta straff för köp av sexuell tjänst, undantag från regeln om dubbel straffbarhet och om skadestånd vid sexköp.

Jämför reservationerna 31 (S, V) och 32 (S, V).

Motioner

I flera motioner framförs yrkanden om skärpning straffet för köp av sexuell tjänst. I motion Ju409 (V) yrkande 5 anför motionärerna att straffmaximum bör höjas från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. I motionerna Ju203 (S) yrkande 2 och Ju386 (S) yrkande 4 framförs att straffskalan för köp av sexuell tjänst ska ändras till böter eller fängelse i högst ett år. Enligt motion Ju293 (S) yrkande 11 (delvis) bör straffet för köp av sexuell tjänst skäppas, vilket även föreslås i motion Ju323 (S)

yrkande 2. I motion Ju365 (KD) yrkande 1 begärs att straffskalan för köp av sexuella tjänster likställs med den för sexuellt utnyttjande. I yrkande 2 anförs att i de fall sexköpet rör en person som fallit offer för människohandel bör brottet likställas med våldtäkt.

I motion Ju244 (M) anförs att lagen bör moderniseras. Motionären pekar på att sexköp numera vanligen förmedlas genom Internet och att lagstiftningen måste anpassas efter det.

I motionerna Ju289 (KD) och Ju323 (S) yrkande 3 efterfrågas att kravet på dubbel straffbarhet avskaffas så att svenskars köp av sexuella tjänster utomlands blir straffbart.

I en motion, Ju249 (C) yrkande 1, begärs att sexköpslagen avskaffas. I samma motion begärs i yrkande 2 att kopplerilagen avskaffas.

Enligt motion Ju293 (S) yrkande 11 (delvis) bör skadestånd kunna utkrävas vid sexköp.

Frågan om arbetet mot köp av sexuell tjänst inom EU tas upp i motion Ju365 (KD) yrkande 5. Enligt motionärerna bör Sverige med kraft verka inom EU för att köp av sexuella tjänster kriminaliseras. Straffskalan för utnyttjande av barn för sexuell posering behandlas i motion Ju365 (KD) yrkande 3. Enligt motionärerna bör utnyttjande av barn för sexuell posering via Internet anses som grovt med hänsyn till den stora spridningen. I samma motion anförs i yrkande 4 att personer som tjänar pengar på sajter som ansluter kunder till direktsända sexshower via webbkameror ägnar sig åt en ny form av koppleri och ska lagföras därefter.

Bakgrund

Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst lämnade i juli 2010 sitt betänkande Förbud mot köp av sexuell tjänst. En utvärdering 1999–2008 (SOU 2010:49). I betänkandet föreslås bl.a. att straffmaximum för köp av sexuell tjänst höjs från fängelse sex månader till fängelse ett år. I betänkandet anförs vidare att de som utnyttjas i prostitution kan vara att anse som målsägande. I betänkandet behandlas vidare frågan om huruvida kravet på dubbel straffbarhet ska avskaffas när det gäller brottet köp av sexuell tjänst. Utredningens uppfattning är att så inte bör ske.

Under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 var människohandel en prioriterad fråga. Således behandlades frågan på den ordförandekonferens den 11–12 oktober 2009 som den svenska riksdagen stod värd för. Vidare arrangerade den svenska regeringen en konferens den 19–20 oktober 2009 i Bryssel om utvecklingen av EU:s arbete mot människohandel med fokus på relationerna och samarbetet med ursprungsländer för människohandel och länder varigenom människohandeln passerar. I dessa sammanhang togs också frågan om betydelsen av att minska efterfrågan på köp av sexuella tjänster för att stävja sexköp och människohandel upp.

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått i uppdrag av regeringen att följa upp och utvärdera regeringens handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål (skr. 2007/08:167). Med anledning av detta lämnade Brå i februari 2010 en delrapport (rapport 2010:5). Av delrapporten framgår bl.a. att Svenska institutet genomfört en rad olika aktiviteter för att sprida information om den svenska synen på prostitution och människohandel för sexuella ändamål och om vad som görs för att bekämpa dessa företeelser. Svenska institutets uppdrag ska slutredovisas den 31 mars 2011. Brås uppdrag ska slutredovisas senast den 31 januari 2012.

2008 års sexualbrottsutredning lämnade i oktober 2010 sitt betänkande Sexualbrottslagstiftningen – utvärdering och reformförslag (SOU 2010:71). Utredningen har särskilt fokuserat på våldtäktsbrottet och de särskilda straffbestämmelserna om sexualbrott mot barn samt hur tillämpningen i dessa avseenden har fallit ut. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet behandlade i betänkande 2009/10:JuU33 Förstärkt straffrättsligt skydd mot människohandel (s. 23 f.) motioner om bl.a. att straffet för sexuell tjänst borde skärpas och att dubbel straffbarhet inte borde krävas för att svensk domstol ska kunna döma för brott begånget utomlands. Utskottet konstaterade i sin bedömning att det då pågick utvärderingar av såväl förbudet mot köp av sexuell tjänst som tillämpningen av 2005 års sexualbrottsreform och att båda utredningarna hade breda mandat. Utskottet ansåg därför att det saknades anledning för riksdagen att ta något initiativ i dessa frågor. Utskottet noterade vidare med tillfredsställelse att när det gäller internationella kontakter, pågår det ett aktivt arbete vid Svenska institutet med information om det svenska arbetet med att förebygga prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Motionerna avstyrktes.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att förbudet mot köp av sexuell tjänst har varit föremål för en översyn och konstaterar att Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst i sitt betänkande (SOU 2010:49) bl.a. föreslår att straffmaximum för köp av sexuell tjänst ska höjas från fängelse sex månader till fängelse ett år. Beredningen av betänkandet bör dock inte föregripas varför motionerna Ju203 yrkande 2, Ju293 yrkande 11 i denna del, Ju323 yrkande 2, Ju365 yrkande 1, Ju386 yrkande 4 och Ju409 yrkande 5 bör avslås.

Utskottet är inte berett att föreslå att köp av sexuell tjänst, där den som säljer tjänsten fallit offer för människohandel, utan vidare bör likställas med våldtäkt. Huruvida det rör sig om våldtäkt får bedömas utifrån vad som förevarit i varje enskilt fall. Motion Ju365 yrkande 2 bör avslås.

Lagstiftningen om förbud mot köp av sexuell tjänst har, som redovisats ovan, nyligen varit föremål för en utvärdering. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Något tillkännagivande till regeringen om att lagstiftningen behöver moderniseras är inte nödvändigt. Motion Ju244 bör därför avslås.

Frågan om huruvida kravet på dubbel straffbarhet ska avskaffas när det gäller brottet köp av sexuell tjänst behandlas av Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst. Beredningen av betänkandet bör inte föregripas. Motionerna Ju289 och Ju323 yrkande 3 bör avslås.

Utskottet kan inte ställa sig bakom förslagen i motion Ju249 yrkandena 1 och 2 om att brotten köp av sexuell tjänst och koppleri ska avskaffas. Motionen bör avslås.

Vad härefter gäller frågan om skadestånd konstaterar utskottet att de grundläggande reglerna om skadeståndsansvar för person- och sakskada samt vid kränkning genom brott finns i 2 kap. 1 och 3 §§ skadeståndslagen (1972:207). Bestämmelser om enskilt anspråk i anledning av brott finns i 22 kap. 1 § rättegångsbalken. Utskottet konstaterar vidare att frågan om den som utnyttjas i prostitution kan vara att anse som målsägande behandlas av Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst. Beredningen av betänkandet bör inte föregripas. Motion Ju293 yrkande 11 (delvis) bör avslås.

När det gäller internationella kontakter konstaterar utskottet med tillfredsställelse att Sverige inom EU tagit upp frågan om att stävja sexköp och att det pågår ett aktivt arbete vid Svenska institutet med information om det svenska arbetet med att förebygga prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Något tillkännagivande till regeringen med anledning av motion Ju365 yrkande 5 är därför inte nödvändigt. Motionen bör avslås.

Frågan om vad som ska utgöra grovt brott när det gäller utnyttjande av barn för sexuell posering och vilka handlingar som ska bedömas som koppleri bör enligt utskottets mening i första hand lösas inom rättstillämpningen. Något initiativ från riksdagens sida bör inte tas. Motion Ju365 yrkandena 3 och 4 bör avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Hets mot folkgrupp m.m., punkt 1 (S, MP, V)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Maria Ferm (MP) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju222 yrkande 1, 2010/11:Ju400 yrkandena 7 och 11, 2010/11:Ju401 yrkande 3 och 2010/11:So493 yrkande 5 i denna del.

Ställningstagande

Hetslagstiftningen är en central del i rättssamhället. Det går inte att bortse från sambandet mellan hets och våld. Genom att tillåta att etniska minoriteter och homosexuella utmålas som hotfulla eller mindre värda skapas ett samhällsklimat i vilket vissa upplever det som riktigt och rimligt att gå från ord till handling. Vi föreslår att en översyn av hetslagstiftningen omedelbart inleds. Uppgiften ska vara att noggrant granska Europakonventionen och Europadomstolens praxis och därefter föreslå en reviderad hetslagstiftning som upprätthåller utsatta gruppers skydd.

Transpersoner omfattas i dag inte av hetslagstiftningen, trots att transpersoner är en av de mest utsatta grupperna i samhället när det gäller diskriminering, hets och hatbrott. Könsidentitet och könsuttryck bör därför läggas till i brottsbalkens bestämmelse om hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken.

2. Olaga diskriminering bör omfatta könsidentitet, punkt 2 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju401 yrkande 5.

Ställningstagande

Sedan den 1 januari 2009 är det enligt 16 kap. 9 § brottsbalken förbjudet för näringsidkare att diskriminera en person på grund av hennes eller hans sexuella läggning. Förbudet omfattar dock fortfarande inte diskriminering på grund av könsidentitet. Regeringen bör därför lägga fram ett förslag till ändring som innebär att könsidentitet omfattas av 16 kap. 9 § brottsbalken.

3. Straffskärpning vid kränkning på grund av könsidentitet m.m., punkt 3 (S, MP, V)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Maria Ferm (MP) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju222 yrkande 2, 2010/11:Ju358, 2010/11:Ju400 yrkande 8, 2010/11:Ju401 yrkande 7, 2010/11:Ju412 yrkande 4 och 2010/11:So493 yrkande 5 i denna del.

Ställningstagande

Enligt 29 kap. 2 § 7 brottsbalken är det en försvårande omständighet om syftet med ett brott är att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller annan liknande omständighet.

Transpersoner omfattas i dag inte av hetslagstiftningen, trots att transpersoner är en av de mest utsatta grupperna i samhället när det gäller diskriminering, hets och hatbrott. Straffskärpningsregeln i 29 kap. 2 § 7 bör därför utvidgas så att det ses som en försvårande omständighet om syftet med ett brott är att kränka en person på grund av personens könsidentitet eller könsuttryck.

4. Förolämpning, punkt 4 (MP, V)

av Maria Ferm (MP) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju222 yrkande 3, 2010/11:Ju270 yrkande 3, 2010/11:Ju400 yrkande 9 och 2010/11:Ju401 yrkande 4.

Ställningstagande

Enligt 5 kap. 5 § 4 brottsbalken har åklagare möjlighet att väcka allmänt åtal för förolämpning mot någon med anspelning på hans eller hennes sexuella läggning. Vi anser att denna paragraf bör vidgas till att avse även könsidentitet och könsuttryck.

5. Barnåktenskap m.m., punkt 5 (S, SD, V)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Kent Eke-roth (SD) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju312, 2010/11:Ju403 yrkande 12, 2010/11:Ju417 och 2010/11:Ju428 samt bifaller delvis motion 2010/11:Ju384 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Utredningen om människohandel (SOU 2008:41) innehåller förutom förslag som syftar till att skärpa lagstiftningen mot människohandel förslag om barnåktenskap. Utredningen konstaterar att det tvång som kan föregå ett tvångsåktenskap redan är kriminaliserat i strafflagstiftningen och att det inte finns behov av någon särskild brottsrubricering för tvångsåktenskap som inte är barnåktenskap. Däremot föreslås en kriminalisering av att en vårdnadshavare tillåter ett barn som är under 16 år att ingå åktenskap utomlands. Bestämmelsen tar sikte på de barnåktenskap som inte är att anse som tvångsåktenskap, och straffet föreslås bli fängelse i högst två år. Vi menar att förslaget inte räcker för att komma åt problemen med tvångsåktenskap. Även unga kvinnor som är över 16 men under 18 år är i behov av skydd mot att bli bortgifta.

Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag till lagändring som innebär att en särskild brottsrubricering gör det straffbart för föräldrar att arrangera äktenskap för minderåriga barn.

6. Kriminalisera skenäktenskap som ingåtts i vinstsyfte, punkt 6 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju355 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att det behövs ett förtydligande kring äktenskap som ingås för skens skull i straffrättsligt hänseende. Människors vilja att kunna få stanna inom EU utnyttjas av människor som genom detta profiterar på ett hänsynslöst sätt.

7. Olaga intrång, punkt 9 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju380.

Ställningstagande

Många av dem som gör sig skyldiga till stöld eller snatteri är kända av handlarna. Med dagens lagstiftning kan handlarna dock inte hindra dessa personer tillträde till butiken. Att gång på gång upptäcka samma snattare utan att kunna hindra personen från att komma tillbaka till butiken upplevs som frustrerande. Det sista en handlare vill göra är att utestänga någon från sin butik, men de notoriska snattarna måste kunna hindras från att besöka butiken.

Jag anser att en förändrad lagstiftning måste till för att öka handelns möjligheter att skydda sig från personer som inte har något intresse av att handla varor på sedvanligt sätt utan endast är i butiken för att stjäla.

Jag anser därför att det är viktigt att få till stånd en översyn och ändring av bestämmelsen om olaga intrång.

8. Synnerligen grov våldtäkt m.m., punkt 10 (S)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S) och Arhe Hamednaca (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju238 yrkande 3 och 2010/11:Ju293 yrkande 10 och bifaller delvis motion 2010/11:Ju248.

Ställningstagande

Vi anser att det krävs en skärpning av synen på sexualbrott. En ny brottsrubricering, synnerligen grov våldtäkt, med en straffskala på sex till tio års fängelse, bör därför införas.

9. Synnerligen grov våldtäkt m.m., punkt 10 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju248 och bifaller delvis motionerna 2010/11:Ju238 yrkande 3 och 2010/11:Ju293 yrkande 10.

Ställningstagande

Visserligen omfattar de generella straffskärpningar som riksdagen beslutat om även våldtäkt. Jag anser dock att det även behövs specifika åtgärder och att det finns ett behov av att både höja straffen och öka straffspridningen för våldtäkt. Därför bör straffskalan för våldtäkt i likhet med straffskalan för misshandel förändras genom att en bestämmelse om synnerligen grov våldtäkt införs. Syftet bör vara att totalt sett åstadkomma en mer omfattande skärpning av straffen för våldtäkt. Minimistraftet på två år bör höjas till åtminstone tre år. Domstolen bör dock även fortsättningsvis kunna utdöma lägre straff om det finns omständigheter som gör brottet mindre grovt.

10. Översyn av rättspraxis beträffande våldtäkt mot barn, punkt 11 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju409 yrkande 4.

Ställningstagande

I den nya sexualbrottslagstiftningen tydliggjordes att begrepp som frivillighet och samtycke inte är relevanta när man talar om barn. Alla personer som utför sexuella handlingar med någon som är under 15 år begår en våldtäkt, oavsett andra omständigheter. Frågan är dock om detta beaktats fullt ut.

Därför bör regeringen tillsätta en utredning som ser över rättspraxis vid våldtäkt mot barn samt kommer med förslag till förändringar.

11. Skadegörelse, punkt 16 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju324 yrkande 1 och bifaller delvis motionerna 2010/11:Ju214 yrkande 1 och 2010/11:Ju302.

Ställningstagande

Det finns aktivister som bestämt sig för att våra djurägare agerar fel bara för att de håller djur. De använder sig av brott mot lagen för att fästa uppmärksamhet på sina ståndpunkter. Dessa aktivister är dessutom ett reellt hot mot vår svenska demokrati. Aktivisternas agerande gör att många slutar med djurproduktion här i Sverige, och importen ökar från länder där djurskyddskraven inte är i närheten av våra högt ställda svenska krav. Straffet för denna brottslighet måste därför skärpas.

12. Implementera Romstadgan, punkt 17 (S, V)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju269 och 2010/11:Ju405 yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige har som part till Romstadgan en skyldighet att verka för att fler stater ratificerar och implementerar stadgan. Därför måste Sverige även agera nationellt för att Romstadgan ska implementeras. Den svenska regeringen måste nu lägga fram förslag till ny lagstiftning för att fylla luckorna i genomförandet av Sveriges skyldigheter att kriminalisera, lagföra och döma brott mot folkrätten. Att detta drar ut på tiden är mycket allvarligt eftersom det kan leda till att svåra brott mot mänskliga rättigheter kan förbli ostraffade och är dessutom pinsamt för Sveriges internationella anseende. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag grundade på den internationella straffrättsutredningen.

13. Folkmord och brott mot mänskligheten m.m., punkt 18 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju405 yrkandena 2 och 4–8.

Ställningstagande

Definitionen av folkmord i lagen (1964:169) om straff för folkmord överensstämmer inte helt med definitionen i artikel 2 i 1948 års folkmordskonvention, som är införlivad i artikel 6 i Romstadgan. Det kan därför finnas vissa luckor i skyddet. Uppmaning till folkmord är t.ex. inte kriminaliserat, vilket är en mycket allvarlig brist. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om korrekt implementering av folkmordsbrottet i enlighet med 1948 års folkmordskonvention.

Utomrättslig avrättning är inget brott i svensk lag. Det kan lagföras som mord eller under väpnad konflikt som folkrättsbrott. Det betyder att reglerna om preskription gäller för gärningen, vilket strider mot erkända principer i den internationella rätten. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om kriminalisering av utomrättslig avrättning.

Sverige har undertecknat men inte ratificerat FN-konventionen om skydd mot påtvingade försvinnanden. Konventionen kräver att den stat som ratificerar konventionen ska kriminalisera påtvingade försvinnanden i den nationella rätten. Vissa påtvingade försvinnanden är visserligen redan kriminaliserade som människorov, men härigenom täcks långt ifrån alla förfaranden som måste kriminaliseras. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om kriminalisering av påtvingat försvinnande och om ratificering av FN-konventionen om skydd mot påtvingat försvinnande.

De svenska reglerna om förmans ansvar för folkrättsbrott står i strid med Romstadgan. Den kräver nämligen kriminalisering också av underlåtenhet att hänskjuta brott till berörda myndigheter för undersökning och lagföring. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om straffrättslig reglering av förmans ansvar i enlighet med vad Romstadgan kräver.

Brottsbalkens regler om ansvarsfrihet på grund av förmans befallning står i strid med den internationella rättens principer alltsedan Nürnbergtribunalen. Denna ansvarsfrihetsgrund har exkluderats i ett antal internationella instrument de senaste femtio åren. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om upphävande av denna ansvarsfrihetsgrund för brott mot internationell rätt.

Beslut om förundersökning och åtal när det gäller de flesta brott som har begåtts utomlands förutsätter i flertalet fall tillstånd från regeringen eller den myndighet regeringen bemyndigat därtill. Denna politiska kontroll av rättskipningen strider mot rättsväsendets oberoende och är djupt stötande. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om avskaffande av den politiska prövningen av beslut om inledande av förundersökning eller åtal.

14. Tortyrbrott, punkt 19 (S, MP, V)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Maria Ferm (MP) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju219, 2010/11:Ju405 yrkande 3 och 2010/11:Sf238 yrkande 3.

Ställningstagande

Sverige är bundet av FN:s tortyrkonvention sedan 1986. Konventionen kräver att staterna definierar tortyr som ett brott i nationell rätt – detta för att man ska kunna lagföra personer som misstänks för tortyr och som befinner sig i landet, om de inte utlämnas. Sverige har inte kriminaliserat tortyr. Många former av tortyr är dock kriminaliserade som andra brott.

FN:s kommitté mot tortyr anförde i sitt yttrande 2008 att man, trots statens försäkran att alla handlingar som kan beskrivas som tortyr är straffbara enligt brottsbalken, beklagar att Sverige inte förändrat sin inställning när det gäller att införa brottet tortyr i den nationella lagstiftningen. Kommittén uttryckte som sin mening att genom att definiera tortyrbrottet i enlighet med konventionen till skillnad från andra brott främjar staterna direkt konventionens övergripande mål att förebygga tortyr, bl.a. genom att upplysa alla, förövare, offer och allmänheten, om tortyrbrottets särskilda allvar och genom att förbättra den avskräckande verkan av förbudet i sig. Regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning om ett särskilt tortyrbrott.

15. Övergrepp i rättssak, punkt 20 (SD)

av Kent Ekeroth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju263 yrkande 1.

Ställningstagande

Regelbundet uppmärksammas hur vittnen hotas och därför tar tillbaka sina vittnesmål. Ett sätt att komma till rätta med detta är att skärpa påföljden för övergrepp i rättssak. Möjligtvis har brottet i dag ett för lågt straffvärde för att en potentiell gärningsman ska avskräckas från att försöka påverka utgången i exempelvis en mord- eller narkotikarättegång. Straffpåföljden vid övergrepp i rättssak bör därför ses över.

16. Förhindrande av räddningsinsats, punkt 21 (SD)

av Kent Ekeroth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Fö214.

Ställningstagande

Stenkastning mot uttrykningsfordon har under en tid varit ett problem runt om i landet. Situationen är bekymmersam och det måste på ett mycket tydligare sätt markeras att aggressioner som riktas mot räddningstjänstens personal inte är acceptabla. Brandmän, poliser och ambulanspersonal, som riskerar sina egna liv för att rädda andras, ska inte behöva bli utsatta för stenkastning eller dylika angrepp. En ny lag benämnd förhindrande av räddningsinsats bör därför införas.

17. Eftersupning, punkt 23 (S, SD)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju212, 2010/11:Ju230 och 2010/11:Ju264.

Ställningstagande

Eftersupning innebär att en person som är misstänkt för att ha druckit alkohol i samband med bilkörning dricker alkohol i efterhand för att dölja sin handling. På så sätt blir det svårt att hävda att bilföraren var onykt redan när han eller hon framförde sitt fordon.

I Norge tillämpas sedan länge en lagstiftning som innebär att det inte är tillåtet att dricka alkohol sex timmar efter att man har varit inblandad i en trafikincident. Vi anser att vi behöver en lag mot eftersupning även i Sverige.

18. Skyldighet för rattfylleridömda att delta i konfrontationer med offer för rattfylleribrott, punkt 25 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:T442 yrkande 9.

Ställningstagande

Sveriges Försäkringsförbund, MHF, Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft och Riksförbundet för trafik-, olycksfalls- och polioskadade föreslog i en skrivelse till regeringen den 1 april 2005 att domstolar och åklagare ska få möjlighet att ålägga rattfylleridömda att delta vid ett VIP-möte (Victim Impact Panel). Det är nu hög tid att ta ett steg till så att dömda ska kunna åläggas, och inte bara på frivillig grund själv besluta, att närvara vid konfrontationer. Det är inte säkert att de som kommer frivilligt är de som i första hand behöver påverkas.

19. Förverkande av fordon, punkt 26 (S, SD)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju374 och bifaller delvis motionerna 2010/11:Ju315 och 2010/11:Ju316.

Ställningstagande

Det har under flera år varit möjligt för rättsväsendet att beslagta bilar från återfallsförbrytare som kört bil med alkohol i kroppen. Lagstiftningen innebär att rättsväsendet kan beslagta ett fordon om det inte är oskäligt. Vid denna bedömning spelar bl.a. fordonets värde in. Detta betyder att en fordonsägare med en dyr bil kan få behålla densamma, medan en person med en billigare bil kan få den beslagtagna för ett likvärdigt brott. Lagstiftaren måste se till att detta problem löses.

Bilen är ett dödligt vapen i händerna på en berusad förare. Även ur denna synvinkel bör den lagstiftning som finns ändras så att det blir möjligt att beslagta fordon från alla rattfyllerister som gång efter gång kör berusade och i många fall skadar andra, ibland med dödlig utgång.

20. Enhetliga regler på vägarna, punkt 28 (S)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S) och Arhe Hamednaca (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju325.

Ställningstagande

Alla som arbetar med vägtransporter ska ha goda arbetsförhållanden, oavsett om de kör för en svensk eller utländsk firma. De ska ha rätt till regelbunden vila, och de ska aldrig behöva köra orimligt långa arbetspass. Därför finns det regler för överlast och kör- och vilotider. Det finns också regler för vikt och axeltryck på långtradare och andra fordon som transporterar gods i Sverige.

Upplevelsen är dock att uppföljningen av reglerna är olika i Sverige och i andra länder. Det upplevs också att reglerna tillämpas olika inom olika delar av landet. På ett ställe blir det böter, på ett annat blir det körförbud och på ett tredje görs ingenting mot dem som överträder bestämmelserna. Vi anser därför att det är angeläget att se över rättspraxis och se till att bestämmelserna tillämpas enhetligt i hela landet.

21. Påföljd för innehav av kat, punkt 29 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju395.

Ställningstagande

Enligt nuvarande riktlinjer är ett innehav av kat på över 199 kilo att betrakta som grovt narkotikabrott. Om mängden som krävs för grovt narkotikabrott skulle sänkas, skulle polisen och tullen få betydligt starkare befogenheter att på allvar stoppa smugglingen av kat. Gränsen för vilken mängd kat som utgör grovt narkotikabrott bör därför sänkas.

22. Förbud mot att delta i militära operationer utomlands m.m., punkt 34 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju258 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag anser att bestämmelserna om deltagande i militära operationer utomlands bör ändras så att svensk lag inte enbart förbjuder aktivt deltagande i militära operationer som strider mot humanitär rätt eller folkrätt utan också deltagande i olika former av militär utbildning, på samma grunder som anges för svensk trupps deltagande i militära aktioner, dvs. 10 kap. 9 § regeringsformen. Jag anser vidare att utlänningslagens och den s.k. terroristlagens bestämmelser om upphävande av permanent uppehållstillstånd bör skärpas så att även verksamhet som utgör fara också för annat lands säkerhet omfattas.

23. Livstidsstraff utan möjlighet till benådning, punkt 36 (SD) av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju421.

Ställningstagande

Vissa brott är av sådan natur att brottslingen inte förtjänar att få vistas ute i frihet igen, antingen för att han eller hon aldrig kan förväntas bli rehabiliterad eller för att det brott som begåtts är av sådan natur att brottslingen på moraliska grunder aldrig ska släppas ut igen. En annan aspekt är att gärningsmannen med detta straff inte ges chansen att ytterligare en eller flera gånger orsaka andra människor lidande. Det blir med andra ord även ett straff som verkar i preventivt syfte. Mot denna bakgrund anser jag att man för de grövsta brotten ska införa ett livstidsstraff, där den dömda inte har någon möjlighet till benådning, tidsbestämning av straffet eller oövervakad permission.

24. Straffskärpningar för brott mot liv och hälsa, punkt 38 (SD) av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju422 yrkande 1.

Ställningstagande

Straffnivåerna i Sverige i dag är ofta alltför låga. Detta, menar jag, är inte i samklang med den allmänna rättsuppfattningen. Det ger heller inte offret och offrets anhöriga upprättelse och verkar inte preventivt i någon större utsträckning. Jag vill därför se kraftiga straffskärpningar, inte minst gällande miniminivåerna för brott mot liv och hälsa. Regeringen bör därför se över straffskalorna för sådana brott, t.ex. mord, våldtäkt, väpnat rån, miss-handel, narkotikahandel, inbrott och annan jämförlig brottslighet.

25. Anknytning till organiserad brottslighet ska beaktas vid straffmätningen, punkt 40 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju313 yrkande 2.

Ställningstagande

Med förbättrad lagstiftning kan man göra mer för att bekämpa organiserad brottslighet. Många av de brott som rättsväsendet i dag dömer medlemmar i den organiserade brottsligheten för är de brott som går att bevisa och är oftast inte de allvarligaste brotten. Kriminella handlingar som hot mot vittnen och våld mot tjänsteman är exempel på brott som är kopplade till den kriminella verksamheten. Brotten i sig är allvarliga, men kopplade till deltagande i organiserad brottslighet är de än allvarligare. Därför bör vi ha en lagstiftning som gör straffvärdet högre för alla brott som kan kopplas till deltagande i organiserad brottslighet. En sådan lagstiftning skulle inte bara ge mer effekt åt polisens arbete att lagföra alla brott som gängen begår – det skulle också göra det mindre intressant att öppet skylta med medlemskap i kriminella gäng.

26. Mängdrabatt, punkt 41 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju424 och bifaller delvis motion 2010/11:Ju240.

Ställningstagande

Jag menar att varje brott ska bedömas som ett separat brott när det gäller att avgöra påföljden för en gärningsman. Det är principiellt fel att en brottsling relativt sett får kortare straff för varje enskilt brott bara för att denne utfört flera brottsliga handlingar. Det innebär att potentiella brottsoffers utsatthet värderas olika trots att det kan röra sig om ett närmast identiskt brott. Dessutom bör inte flerfaldig brottslighet resultera i lägre straff per utfört brott utan snarare tvärtom. Det är orimligt att en brottsling ska belönas för att denne begår fler brott. Vid en eventuell fällande dom ska således varje brott och dess straffvärde adderas till varandra, utan reducering av straffvärdet på grund av flerfaldig brottslighet.

27. Förlängning av strafftid, punkt 42 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju217.

Ställningstagande

Landet har under de senaste åren drabbats av ett antal stora rån. I det uppmärksammade s.k. helikopterrånet blev det längsta straff som utdelades sju års fängelse. Rånarna kom över 39 miljoner kronor. Trots att brott av det här slaget ofta löses återfinns sällan bytet från rånerna. Det innebär att de dömda kan invänta frigivning och då tillskansa sig bytet, precis som torde bli fallet gällande helikopterrånet. Om de som döms för brotten är tidigare ostraffade i Sverige blir de endast frihetsberövade några år. Båda dessa förhållanden är enligt min uppfattning oacceptabla och bidrar till att dagens straff inte är tillräckligt stränga. Därför bör det införas en straffskärpningsgrund som särskilt tar sikte på att skärpa straffen vid försvunna rånbyten. I varje enskilt fall får det göras en bedömning av i vilken utsträckning straffet bör förlängas. Härvid bör hänsyn tas bl.a. till storleken på rånbytet och i vilken utsträckning den tilltalade har försökt bidra till att rånbytet återfinns.

28. Ersätt böter med ungdomstjänst, punkt 43 (SD)

av Kent Ekeröth (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju216.

Ställningstagande

Jag anser att bötesstraff för ungdomar är negativt utifrån den aspekten att böter kan betalas av den ungas föräldrar och att böter inte ger någon effekt för att bryta ett kriminellt beteende. Dessutom kan böter leda till en hög skuldsättning som innebär stora svårigheter när den unga går in i vuxenlivet. Ett avskaffande av bötesstraff skulle vidare kunna bidra till att den unga tydligare inser konsekvenserna av sitt handlande. Dessutom leder bötesstraffet till att det fortsatt kommer att vara ett orättvist rättsväsen för unga där ekonomiskt starka föräldrar betalar för sina dömda ungdomar, något de med sämre ekonomi inte kan. Mot den här bakgrunden anser jag att bötesstraffet för unga under 18 år bör avskaffas och ersättas med ungdomstjänst.

29. Gränsöverskridande åtgärder mot människohandel, punkt 46 (S, V)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju294.

Ställningstagande

Det är angeläget att öka det strategiska och operativa samarbetet mellan myndigheter med ansvar för brottsbekämpning över våra nationella gränser. Detta bör göras i syfte att stärka den gemensamma kapaciteten för att identifiera, övervaka och vidta kraftfulla åtgärder mot den organiserade gränsöverskridande brottsligheten. Det kan t.ex. handla om människohandel, narkotikasmuggling, illegal handel, korruption, penningtvätt, illegal migration, illegal arbetskraft, hatbrott etc.

2009 års parlamentariska Östersjökonferens tog ett steg i rätt riktning när den enhälligt antog en resolution som förespråkar gemensamma insatser för att bättre möta problemen. Sammantaget föreslår man viktiga och relevanta åtgärder. Förekomsten av människohandel måste bekämpas med alla medel, och ingen nation klarar det på egen hand. Det är därför angeläget att Sveriges regering och riksdag snarast fattar nödvändiga beslut för att leva upp till de intentioner som antagits i resolutionen.

30. Förebyggande av trafficking, punkt 49 (S)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S) och Arhe Hamednaca (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju338.

Ställningstagande

De svenska ambassaderna i olika länder har ofta ont om resurser och kunskap om hur man arbetar i förebyggande syfte mot trafficking. Därför är det viktigt att regeringen genom Utrikesdepartementet i samarbete med andra organisationer som arbetar mot trafficking har bra riktlinjer för det förebyggande arbetet samt att ambassaderna kan hålla sig informerade om och ta initiativ inom det förebyggande arbetet mot trafficking.

31. Skärpt straff för köp av sexuell tjänst, punkt 51 (S, V)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 51 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju203 yrkande 2, 2010/11:Ju293 yrkande 11 i denna del, 2010/11:Ju323 yrkande 2, 2010/11:Ju386 yrkande 4 och 2010/11:Ju409 yrkande 5 och avslår motion 2010/11:Ju365 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att dagens straffnivåer för köp av sexuell tjänst är för låga i förhållande till brottets allvar. Att utnyttja en annan person genom sexköp är oacceptabelt, och detta måste markeras i lagstiftningen. Det högsta straffet är i dag sex månaders fängelse, men brottet leder i praktiken oftast till böter. Liksom den utredning som utvärderat förbudet mot köp av sexuell tjänst (SOU 2010:49) föreslår vill vi därför höja straffmaximum för köp av sexuell tjänst från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag i enlighet med det anförda.

32. Skadestånd vid köp av sexuell tjänst, punkt 56 (S, V)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 56 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju293 yrkande 11 i denna del.

Ställningstagande

Vi vill se över möjligheterna till skadestånd för den som är offer för sexköp. Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Ju203 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en skärpning av påföljden vid brott mot lagen om förbud mot köp av sexuella tjänster.

2010/11:Ju205 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om direkt bötfällning vid lagöverträdelser av yrkesförare.

2010/11:Ju212 av Lars-Axel Nordell och Andreas Carlson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att enligt norsk modell lagstifta om eftersupning.

2010/11:Ju214 av Gustav Nilsson (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av straffskalan och tillämpningen av densamma för den typ av brott som omnämns i motionen.

2010/11:Ju216 av Mats Gerdau (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersätta bötesstraffet för ungdomar med ungdomstjänst.

2010/11:Ju217 av Göran Pettersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpt straff vid försvunna rånbyten.

2010/11:Ju219 av Christer Engelhardt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa brottet tortyr i svensk lagstiftning.

2010/11:Ju222 av Helena Leander m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att könsidentitet och könsuttryck ska omfattas av brottsbalkens bestämmelse om hets mot folkgrupp.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att könsidentitet och könsuttryck ska omfattas av brottsbalkens straffskärpningsregel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att könsidentitet och könsuttryck ska omfattas av brottsbalkens förolämpningsregel.

2010/11:Ju226 av Hans Wallmark (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffskalan bör ses över när det gäller cigarettsmuggling.

2010/11:Ju227 av Cecilia Magnusson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvärderingen av påföljden ungdomstjänst närmare ska studera aspekten likhet inför lagen oavsett var du bor.

2010/11:Ju230 av Annelie Enochson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att s.k. eftersupning i samband med bilolyckor förbjuds och att tidsgränsen sätts till att man inte får dricka alkohol inom sex timmar efter en olycka.

2010/11:Ju232 av Roger Haddad (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mobbning som egen brottsrubricering.

2010/11:Ju236 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa minimistraff.

2010/11:Ju238 av Carina Hägg (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta brottsrubriceringen synnerligen grov våldtäkt.

2010/11:Ju240 av Jessica Rosencrantz (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om straffrabatten vid upprepade brott.

2010/11:Ju244 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att modernisera sexköpslagen för att nå en framgångsrik prostitutionspolitik.

2010/11:Ju248 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att skärpa straffen för våldtäkter.

2010/11:Ju249 av Fredrick Federley (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa sexköpslagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att slopa kopplerlagen.

2010/11:Ju257 av Staffan Danielsson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att strafftiden vid grova brott med nuvarande praxis bör sättas till 27 år.

2010/11:Ju258 av Lars Elinderson (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svensk lag ska förbjuda deltagande i olika former av militär utbildning på samma grunder som anges för svensk trupps deltagande i militära aktioner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utlänningslagens och terroristlagens bestämmelser om upphävande av permanent uppehållstillstånd skärps, så att verksamhet som utgör fara också för att annat lands säkerhet (motsvarande) omfattas.

2010/11:Ju261 av Eva-Lena Jansson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om brottet koppleri och brottet människohandel.

2010/11:Ju262 av Eva-Lena Jansson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur begreppet grov oaktsam våldtäkt kan införas i sexualbrottslagen.

2010/11:Ju263 av Louise Malmström och Johan Löfstrand (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över straffpåföljden vid övergrepp i rättssak.

2010/11:Ju264 av Krister Örnfjäder (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en lagstiftning mot eftersupning.

2010/11:Ju269 av Christer Engelhardt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Romstadgan.

2010/11:Ju270 av Maria Lundqvist-Brömster (FP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av tillämpningen av den särskilda åtalsregel som gäller ärekränkingsbrott med hatmotiv.

2010/11:Ju276 av Magdalena Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjd straffskala och brottsprovokation för grooming.

2010/11:Ju282 av Hans Rothenberg och Lars Hjälmered (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen om rån och om hur unga butiksrånare kan stoppas i tid.

2010/11:Ju289 av Désirée Pethrus (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att göra ett undantag i regeln om dubbel straffbarhet så att köp av sexuella tjänster utomlands blir straffbart.

2010/11:Ju293 av Morgan Johansson m.fl. (S):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett nytt straff för våldtäkt – synnerligen grov våldtäkt.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa straffet för sexköp och införa skadestånd.

2010/11:Ju294 av Jennie Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av gränsöverskridande åtgärder för att bekämpa organiserad brottslighet och människohandel.

2010/11:Ju302 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur straffskalan för civil olydnad kan skärpas.

2010/11:Ju312 av Mikael Damberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en lagändring som innebär att en särskild brottsrubricering gör det straffbart för föräldrar att arrangera äktenskap för minderåriga barn.

2010/11:Ju313 av Leif Jakobsson (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda den högre delen av straffskalan när brott kan kopplas till organiserad brottslighet.

2010/11:Ju315 av Anders Hansson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten med utvidgad beslagtaganderätt för polisen avseende brottet olovlig körning i syfte att förhindra street racing.

2010/11:Ju316 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten med utvidgad beslagtaganderätt för polisen avseende brottet olovlig körning.

2010/11:Ju323 av Carina Hägg m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa påföljden för trafficking.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa påföljden för köp av sexuell tjänst.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kriminalisera köp av sexuell tjänst utomlands för svenska medborgare.

2010/11:Ju324 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över tillämpningen av straffskalan för vissa brott mot viss näringsverksamhet.

2010/11:Ju325 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att lagar och regler följs på vägarna.

2010/11:Ju334 av Carina Ohlsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att brottsbalkens bestämmelse om fridskränkning bör utökas till att också omfatta handlingar som kränker barns rätt till frid.

2010/11:Ju338 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förebyggande arbete mot trafficking.

2010/11:Ju344 av Andreas Norlén (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fortsatt översyn av straffmätning och straffskalor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strängare straff för olaga hot.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snatteri bör benämnas ringa stöld.

2010/11:Ju355 av Tuve Skånberg (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att äktenskap som ingås för skens skull med vinstsyfte ska kriminaliseras.

2010/11:Ju358 av Otto von Arnold (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvidgad hatbrottslagstiftning.

2010/11:Ju360 av Otto von Arnold m.fl. (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en lag om skyldigheten att bistå den som är nödställd.

2010/11:Ju365 av Annelie Enochson och Tuve Skånberg (båda KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffskalan för köp av sexuella tjänster bör likställas med sexuellt utnyttjande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i de fall som sexköpet rör en människa som fallit offer för människohandel bör brottet likställas med våldtäkt.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utnyttjande av barn för sexuell posering via Internet ska anses grov med hänsyn tagen till den stora spridningen och minimistraffet bör höjas från böter till fängelse.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att personer som tjänar pengar på sajter som ansluter kunder till direktsända sexshower via webbkameror är en ny form av koppleri och ska lagföras därefter.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka trycket inom EU för att straffbelägga köp av sexuella tjänster i EU:s ramlagstiftning mot människohandel.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kravet på ”otillbörliga medel” slopas även för vuxna över 18 år, eftersom människohandel annars kan justeras till koppleri.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge tull och polis ökade befogenheter för spaning, ingripande, utredning och straffåtgärder i kampen mot människohandel.

2010/11:Ju369 av Anders Ygeman (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn för rättvisare böter.

2010/11:Ju371 av Per Bill (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om effektivare medel för att stoppa rattfylleri och återfall i rattfylleri.

2010/11:Ju374 av Marie Nordén och Gunnar Sandberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att beslagta fordon från berusade förare.

2010/11:Ju380 av Ulf Berg och Lena Asplund (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn och ändring av lagen om olaga intrång.

2010/11:Ju384 av Mikael Cederbratt och Maria Plass (båda M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en skärpning av lagstiftningen mot barnäktenskap och tvångsäktenskap.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av gällande lagstiftning i syfte att hjälpa och stödja dem som i dag befinner sig i äktenskap som faller in under kategorierna barnäktenskap eller tvångsäktenskap.

2010/11:Ju386 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffskalan för köp av sexuell tjänst ska ändras till böter eller fängelse i högst ett år.

2010/11:Ju395 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gränsen för vilken mängd innehav av kat som ska betecknas som grovt narkotikabrott.

2010/11:Ju400 av Ulf Holm m.fl. (MP):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att könsidentitet/könsuttryck ska omfattas av brottsbalkens bestämmelse om hets mot folkgrupp.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att könsidentitet/könsuttryck ska omfattas av brottsbalkens straffskärpningsregel.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att könsidentitet/könsuttryck ska omfattas av brottsbalkens förolämpningsregel.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av hetslagstiftningen.

2010/11:Ju401 av Marianne Berg m.fl. (V):

3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett förslag till lagändring som innebär att könsidentitet ska omfattas av 16 kap. 8 § brottsbalken om hets mot folkgrupp.
4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett förslag till lagändring som innebär att 5 kap. 5 § fjärde stycket brottsbalken ska omfatta könsidentitet.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram ett förslag till lagändring som innebär att könsidentitet ska omfattas av diskrimineringsförbudet för näringsidkare i 16 kap. 9 § brottsbalken.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram ett förslag till lagändring som innebär att könsidentitet ska räknas som försvårande omständighet enligt 29 kap. 2 § sjunde stycket brottsbalken.

2010/11:Ju403 av Lars Ohly m.fl. (V):

12. Riksdagen begär att regeringen utreder och lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att en särskild brottsrubricering gör det straffbart för föräldrar att gifta bort minderåriga barn.

2010/11:Ju405 av Lena Olsson m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till riksdagen i enlighet med vad som föreslås i Internationella straffrättsutredningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till riksdagen om en korrekt implementering av 1948 års folkmordskonvention.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om kriminalisering av tortyr.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om kriminalisering av utomrättslig avrättning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om kriminalisering av påtvingat försvinnande och ratificering av FN-konventionen om skydd mot påtvingat försvinnande.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om straffrättslig reglering av förmans ansvar i enlighet med Romstadgans krav.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om upphävande av ansvarsfrihet på grund av förmans befallning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om avskaffande av den politiska prövningen i vissa fall av beslut om inledning av förundersökning eller väckande av åtal.

2010/11:Ju409 av Lena Olsson m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över rättspraxis vid våldtäkt mot barn samt komma med förslag till förändringar.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att höja straffmaximum för köp av sexuell tjänst från fängelse i sex månader till fängelse i ett år.

2010/11:Ju412 av Börje Vestlund m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffskärpningsbestämmelsen i brottsbalken för hbt-brott även inkluderar transpersoner.

2010/11:Ju417 av Staffan Danielsson och Annika Qarlssoon (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda arrangerade äktenskap för minderåriga barn.

2010/11:Ju418 av Annika Qarlssoon (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att varje sexuell handling som inte bygger på samtycke ska vara straffbar.

2010/11:Ju421 av Kent Ekeroth och Thoralf Alfsson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i brottsbalken införa livstidsstraff utan möjlighet till benådning, tidsbestämning eller oövervakad permission.

2010/11:Ju422 av Kent Ekeroth och Lars Isovaara (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa kraftiga straffskärpningar för brott mot liv och hälsa t.ex. mord, våldtäkt, väpnat rån, misshandel, narkotikabrott, inbrott, grov stöld och annan jämförlig brottslighet.

2010/11:Ju424 av Kent Ekeroth och Lars Isovaara (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genom en ändring i lagen omöjliggöra förekomsten av mängdrabatt vid flerfaldig brottslighet.

2010/11:Ju428 av Amineh Kakabaveh (V):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att en särskild brottsrubricering gör det straffbart för föräldrar att gifta bort minderåriga barn.

2010/11:Fö214 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en ny lag, om förhindrande av räddningsinsats, i syfte att stävja våldet mot vår räddningspersonal, som poliser, brandmän och ambulanspersonal.

2010/11:Sf238 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska införa ett särskilt tortyrbrott i svensk lagstiftning.

2010/11:So493 av Börje Vestlund m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att transpersoner bör omfattas av hetslagstiftningen.

2010/11:Kr279 av Anita Brodén (FP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att särskilt utreda hur vållandebrottet kan prövas vid självmordshets på Internet.

2010/11:T442 av Lars-Axel Nordell (KD):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en sänkt promillegräns till 0,2 ‰ i alla EU-länder.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av straffskalan vid rattfylleribrott.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ålägga rattfylleridömda att delta i konfrontationer med offer för rattfylleribrott.